

Senioři a jejich vztah k sociálním sítím

Bc. Michal Škrkoň

Diplomová práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Michal Škrkoň**
Osobní číslo: **H130035**
Studijní program: **N7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Senioři a jejich vztah k sociálním sítím**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení pojmů a teoretických východisek vztahujících se k seniorům a jejich sociálním vztahům, internetu, práci s počítačem a sociálním sítím.
Příprava metodiky výzkumné části.
Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníku.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

CAIRNCROSS, Frances. Konec vzdálenosti: Jak komunikační revoluce změní naše životy. Praha: Computer Press, 1999. ISBN 80-7226-155-X.

HAŠKOVCOVÁ, Helena. Fenomén stáří. Vydání 2. Praha: Havlíček Brain Team, 2010. ISBN 978-80-87109-19-9.

CHATFIELD, Tom. Padesát myšlenek, které musíte znát – digitální svět. Český Těšín: Slovart, 2013. ISBN 978-80-7391-720-3.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

LALÍK, Michal. Práce s počítačem pro seniory. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-4136-9.

ŠANC, Miroslav. Internet pro seniory: přívětivý průvodce krok za krokem. Brno: Computer Press, 2009. ISBN 978-80-251-2382-9.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Ilona Kočvarová, Ph.D.**
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání diplomové práce: **7. ledna 2015**

Termín odevzdání diplomové práce: **17. dubna 2015**

Ve Zlíně dne 7. ledna 2015

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 20.2.2015

.....

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Teoretická část této diplomové práce se úvodem zabývá seniory a popisuje základní problémy stárnutí, dále třídí seniory podle toho, kde ve svém věku v současné době bydlí. Dále seznámí seniory se základními moderními přístroji, na kterých lze pracovat s internetem, a s možnostmi jak se připojit k internetu. Závěr teoretické části seznámí seniory s nejznámějšími internetovými vyhledávači a nejrozšířenějšími sociálními sítěmi, jak zahraničními, tak českými. V praktické části je vyhodnocení kvantitativního výzkumu seniorů v Ostravě, kteří ovládají práci s moderní technologií, jestli se připojují k internetu, zda znají nějaké české nebo zahraniční sociální sítě, zda jsou na některé zaregistrovaní jako uživatelé a jestli komunikují přes internet a přes sociální sítě.

Klíčová slova: Senioři, počítač, internet, sociální sítě, komunikace, chat, e-mail.

ABSTRACT

The theoretical part of this thesis deals with the introduction seniors and describes the basic problems of aging, senior class, depending on where in his age currently resides. Also learn seniors with basic modern instruments on which to work with the internet and the possibilities of how to connect to the Internet. Conclusion The theoretical part of the familiar seniors with the most famous internet search engines and widespread social networks, both foreign and Czech. The practical part of quantitative analysis seniors in Ostrava, who control working with modern technology, if you connect to the Internet, whether they know any Czech or foreign social networks, whether they are on some registered as users and if you communicate via the Internet and social networks.

Keywords: Seniors, computer, internet, social networking, communication, chat, e-mail.

Poděkování

Chtěl bych moc poděkovat vedoucí mé diplomové práce paní Mgr. Iloně Kočvarové Ph.D., za její cenné a užitečné rady, za metodickou pomoc a za její čas při konzultacích.

Také bych chtěl poděkovat své rodině za podporu a velkou trpělivost.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval samostatně a použil jsem jen literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je uveden v závěru této diplomové práce. Dále prohlašuji, že tištěná verze diplomové práce a elektronická verze nahraná do IS/STAG na téma „Senioři a jejich vztah k sociálním sítím“ jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 KDO JE SENIOR	13
1.1 PROCES STÁRNUTÍ	13
1.2 JAK VYPADÁ STÁŘÍ	14
1.3 PRŮBĚH STÁŘÍ	15
1.4 ODHOD DO DŮCHODU	16
1.5 PRACUJÍCÍ SENIOŘI	17
2 BYDLENÍ SENIORŮ	20
2.1 SAMOSTATNĚ ŽIJÍCÍ SENIOŘI	20
2.2 SENIOŘI ŽIJÍCÍ S RODINOU	21
3 PRÁCE SENIORŮ S POČÍTAČEM A INTERNETEM	23
3.1 PRÁCE SENIORŮ S MODERNÍ TECHNOLOGIÍ.....	23
3.2 SENIOŘI A INTERNET	24
3.3 NA ČEM SE MOHOU SENIOŘI PŘIPOJIT K INTERNETU	24
3.3.1 Tablety s dotykovým displejem.....	25
3.3.2 Chytré telefony	25
3.4 PŘIPOJENÍ SENIORŮ K INTERNETU	25
3.4.1 Bezdrátové připojení	27
3.5 DRUHY WEBOVÝCH PROHLÍŽEČŮ	28
3.5.1 Přehled freemailových služeb	29
3.6 KOMUNIKACE SENIORŮ PŘES E-MAIL	31
4 SENIOŘI A SOCIÁLNÍ SÍŤ	32
4.1 NEJZNÁMĚJŠÍ SOCIÁLNÍ SÍŤ	33
4.1.1 Facebook	35
4.1.2 Google+	36
4.1.3 Myspace.....	36
4.1.4 Twitter	37
4.1.5 LinkedIn	38
4.1.6 Lidé.cz	38
4.1.7 Spolužáci.cz	40
4.1.8 Líbímseti.cz	41

5	MOŽNOSTI NABÍZEJÍCÍ SOCIÁLNÍ SÍTĚ SENIORŮ.....	43
5.1	KOMUNIKACE SENIORŮ PŘES SOCIÁLNÍ SÍTĚ.....	43
5.2	HRANÍ HER NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH	44
5.3	ZÍSKÁVÁNÍ INFORMACÍ ZE SOCIÁLNÍCH SÍTÍ	44
5.4	BUDOVÁNÍ VLASTNÍHO IMAGE NA INTERNETU	45
II	PRAKTICKÁ ČÁST	46
6	METODOLOGIE VÝZKUMU.....	47
6.1	CÍL VÝZKUMU.....	47
6.2	STANOVENÍ HYPOTÉZ.....	48
6.3	METODA VÝZKUMU	49
6.4	VÝZKUMNÝ SOUBOR.....	49
6.5	ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT	49
7	ANALÝZA A PREZENTACE VÝSLEDKUDKU	50
7.1	ANALÝZA DAT NA POPISNÉ ÚROVNI	50
7.2	ANALÝZA DAT NA VZTAHOVÉ ÚROVNI.....	61
7.3	SHRNUTÍ VÝSLEDKU	66
	ZÁVĚR	69
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	71
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	74
	SEZNAM TABULEK.....	75
	SEZNAM GRAFŮ	76
	SEZNAM PŘÍLOH.....	77

ÚVOD

Důvodem k volbě tohoto tématu pro diplomovou práci je snížení komunikace mezi rodinnými příslušníky a to podle nás z důvodu uspěchané doby a častého stěhování se za prací do jiných měst. Senioři, kteří po celý svůj život, který strávili v práci, se starali o své potomky, neznali vymoženosti moderní doby, jako je mobilní telefon nebo osobní počítač, prováděli komunikaci pouze ústně v rodinném prostředí, protože rodiny bydlely ve společné domácnosti, nebo v blízkém okolí. V případě, že se někdo z rodiny odstěhoval někde dál od rodného obydlí, v častém případě za prací, tak napsali ručně dopis nebo pohled a poslali to přes poštovní službu. V dnešní již moderními prostředky vybavené době, kdy je možnost komunikace přes mobilní telefony, elektronickou poštu nebo internetové sociální sítě, tak je důležité informovat, vysvětlit a případně naučit lidi starších let pracovat s vymoženostmi moderní doby. V některých případech nejsou senioři příliš technicky založeni a nezvládají práci s touto technologií, tak z důvodu udržování vztahů s dávnými spolužáky, s oblíbenými pracovními kolegy, nebo rodinou je jim potřeba pomoci s ovládním některých zařízení.

První část teorie se zabývá problémem stárnutí české populace. Na začátek definuje základní pojmy, které se budou v této diplomové práci vyskytovat a to například senior, stáří a podobně, dále se zabývá všeobecným pohledem na dnešní starší občany, jak se rozlišují podle odchodu do důchodu, jak se dělí stáří podle věku a jaký má stárnutí proces. Zda mají senioři ještě potřebu si nějakým způsobem přivydělat na živobytí, nebo zda jim jejich příjem v podobě důchodových dávek vystačí.

V následující druhé části práce jsou vypsány možnosti bydlení seniorů. Kde v důchodovém věku bydlí, zda samostatně, společně s vlastní rodinou nebo v domově pro seniory.

Třetí část této práce popisuje možnosti internetu. Vysvětlí základní potřeby pro připojení k internetu, dále vysvětlí co je internet, jaké jsou přístroje, na které lze internet připojit. Vymezuje nejznámější druhy webových prohlížečů a uvádí základní elektronickou komunikaci v podobě e-mailu.

Ve čtvrté části jsou popsány nejrozšířenější české a zahraniční sociální sítě. V rámci vymezených sociálních sítí jsou popsány základní možnosti, které tyto sociální sítě nabízejí.

V páté části jsou popsány další možnosti, které se seniorům nabízejí na sociálních sítích. V první řadě to je komunikace přes sociální sítě v podobě chatu, hraní her a vyhledávání nejrůznějších informací.

Praktická část diplomové práce obsahuje kvantitativní výzkum, ve které zkoumáme, zda mají senioři kladný vztah k sociálním sítím.

Jedná se o dotazníkový výzkum seniorů v městě Ostrava. Stěžejním cílem praktické části je zjistit, zda mají senioři kladný vztah k výpočetní technice, zda mají možnosti připojení k internetu a zda znají sociální sítě, zda jsou registrováni na některé z uvedených sociálních sítí a k jakým činnostem tyto sociální sítě využívají.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KDO JE SENIOR

První kapitola nás uvádí do problematiky stáří a jeho procesu. V odborné literatuře se často setkáváme s různými termíny a definicemi, které se v této problematice používají. Abychom mohli lépe pochopit tento pojem mnoha termínů, tak je potřebné je řádně definovat a vymezit si vlastní definici pro tuto práci.

Slovo senior v zásadě označuje člověka v penzi, tedy důchodce. Toto slovo se začalo používat v české republice v roce 2006, kdy byl přijat návrh zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb., který začal platit od 1. ledna 2007.

Za seniory můžeme považovat jedince, kteří dosáhli věku 65 let, do nedávné doby byl věk pro odchod do důchodů nižší, a to bez ohledu na jejich zdravotní stav, pobírání důchodu nebo míry autonomie. Tímto výrazem můžeme rovněž označit jedince, kteří ještě nedosáhli zmiňovaného věku, ale v závislosti na svém společenském postavení či vnímání společenské reality by se do skupiny seniorů sami zařadili.

1.1 Proces stárnutí

Stárnutí lze považovat za přirozený a biologicky zákonitý proces, který se projevuje sníženou adaptační schopností organismu a úbytkem funkčních rezerv. Není však výjimkou, že jedinci stejného kalendářního věku mívají i značně rozdílný biologický věk. Stárnutí lze obecně rozdělit na dva procesy. Jedním je stárnutí jako obecné biologické změny spojené s věkem jedince, které jsou nezávislé na aktuálním zdravotním stavu nebo na vlivech prostředí. Druhý proces naopak odráží zdravotní stav a vliv okolí. (Štílec, 2004 s. 14).

Je třeba zdůraznit, že každý člověk stárne již od zrození a každý stárne jinak. Proces stárnutí je vždy jiný, což znamená, že v některých obdobích svého života člověk stárne rychleji a v jiných pomaleji. Z praktických důvodů však můžeme hovořit o tom, že rané stáří reprezentují mladí senioři, a teprve od 75 let věku můžeme mluvit o skutečném stáří. V běžném životě je však vše zastíněno obvyklou praxí, totiž, že za starého člověka je považován každý, kdo dosáhl penzijního věku. (Haškovcová, 2010, s. 20).

Podíváme-li se do minulosti, zjistíme, že staří lidé byli pojmenovávaní dost nelichotivě. Kdysi stařena a stařec, někdy bába a dědek. V odborné literatuře 70. let minulého století objevoval také pojem přestárlí občané. Ve snaze nahradit uvedené nepěkné označení vhodnějším výrazem prosazovali někteří odborníci pojem dříve narození občané, což však

asociovalo s předčasně narozenými dětmi. Evropskou komisí jsou aktuálně navrhovány i termíny zkušenější nebo věkově pokročilý občan. Tyto pojmy jsou však v češtině neobvyklé, proto asi nejlepším řešením je označovat seniory jednoduše jako starší občany. (Haškovcová, 2010, s. 21).

1.2 Jak vypadá stáří

Skutečně staří lidé již pravidelně vykazují snížení fyzických i psychických sil. Na jejich zevnějšku jsou patrné nepřehlédnutelné změny. Stáří se stalo čitelným ve tváři, v gestech, v chůzi. Vlasy šedivějí, svalstvo ochabuje, jeho pružnost klesá, kůže pigmentuje. Pohyby jsou zpomalené, postava se nachyluje a zmenšuje. Dochází ovšem i ke stárnutí smyslů. Ani psychika není ušetřena involučnímu procesu. Starý člověk nevnímá ostře. Protože hůře vidí a hůře slyší, tak tím obtížněji se orientuje v praktickém životě. (Haškovcová, 2010, s. 31).

Jednoznačně stáří nelze určit, protože organizmus u každého jedince pracuje jinak a také se jinak vyvíjí. Podle knihy od Kalvacha a kolektivu se dá alespoň stáří orientačně přiřadit do jednotlivých typů.

Kalendářní stáří je jednoznačně vymežitelné, ale nepostihuje zcela inter-individuální rozdíly. I arbitrární věková hranice se posouvá, neboť se prodlužuje očekávaná doba dožití a průběžně se zlepšuje zdravotní a funkční stav nově stárnoucích generací. Dnes je za počátek stáří vesměs považován věk 65 let a o vlastním stáří se hovoří od věku 75 let, který se jeví jako ontogenetický bod. Podle návrhu pojetí funkčního stavu stáří podle Neugartenové z roku 1966, je odvozeno i současné orientační členění stáří a to:

65 – 74 let: mladší senioři;

75 – 84 let: staří senioři;

85 a více let: velmi staří senioři.

Sociální stáří postihuje proměnu sociálních rolí a potřeb, životního stylu i ekonomického zajištění. Pojem upozorňuje na společné zájmy i na rizika seniorů, k nimž patří např. maladaptace na penzionování, ztráta životního programu a společenské prestiže, osamělost, pokles životní úrovně, hrozba ztráty soběstačnosti, věková segregace a diskriminace. Za počátek sociálního stáří je obvykle považován vznik nároku na starobní důchod či skutečné penzionování.

Biologické stáří je označení pro konkrétní míru involučních změn daného jedince. Jeho exaktní vymezení se však nedaří a není shoda ani o tom, co by mělo vyjadřovat. (Kalvach, 2004, s. 47).

Rozdílné věkové hranice a rozdělení podle věku uvádí Světová zdravotnická organizace, podle které se orientuje asi většina lidí a to je následující:

45 – 59 let střední nebo též zralý věk;

60 – 74 let vyšší věk nebo také rané stáří;

75 – 89 let stařecký věk;

90 a více let dlouhověkost.

Z praktických důvodů je tedy používán věk kalendářní, který je odvozen z data narození. Nevypovídá ovšem ani o soběstačnosti ani o zdravotním stavu starého člověka. (Dvořáčková, 2012, s. 11).

1.3 Průběh stáří

Stáří je určitá životní fáze každého člověka, která je ohraničená dvěma časovými body, kdy horní, to je věková hranice stáří, která je jasně a ostře vymezená smrtí. Neurčitá spodní věková hranice, kterou je doba narození, ale je rozmazána tím, že veškeré lidské jevy a procesy, které tvoří uvedené stáří, vstupují do lidského života postupně. Následně až poté tvoří úhrn těchto příjemných i nepříjemných jevů a procesů stáří. Narození člověka ani jeho smrt, nejsou jediné dvě fáze člověka. Každý z příjemných i nepříjemných jevů a procesů, které tvoří stáří má svůj jedinečný vlastní čas a věk, který začne v určité etapě lidského života působit. Tato jedinečnost je doprovázena a posilována individuálností každého jedince. Ty samé procesy a jevy nastupují u všech lidí v určitém věkovém rozpětí, ale u každého člověka v jiném individuálním věkovém čase. Dalo by se říci, veškerá diferenciacie v časovém nástupu procesů a jevů, které tvoří stáří, vzniká na základě určité genetické zvláštnosti jedince, veškeré jeho životní historie, ale hlavně je toho důsledkem lidských kulturních a společenských faktorů. Kdy v tomto případě sem patří bezesporu životní styl, využití zdravotního a sociálního systému, kvalita okolního životního prostředí, lidský žebříček hodnotového systému, charakter práce, kterou člověk vykonává a celá okolní pracovní oblast. Podle těchto faktorů, kde se proměňuje a následně vyvíjí společnost, tak se také podle toho mění stáří a jeho příznaky. (Sak, 2012, s. 14).

Proces stárnutí je zákonitý a je třeba ho respektovat. Být starý na dobrý způsob je jistě zdrojem individuální radosti a spokojenosti a bylo by žádoucí, aby takovou radost prožívalo stále více stárnoucích osob. Velkým předpokladem spokojenosti ve stáří je potěšení, jehož zdroje jsou velmi individuální a každý člověk by si je měl bedlivě chránit. Mít radost a nacházet radost se daří ve spojitosti s osobními preferencemi. Někdo se těší na setkání s blízkými lidmi nebo přáteli, jiný se těší ze svých koníčků. (Haškovcová, 2010, s. 170).

1.4 Odchod do důchodu

Odchod do starobního důchodu je pro nemalou část lidí traumatizující, ať již si to připouštějí, či nikoli. Odchod do důchodu představuje posun od něčeho, co známe, někam, kde je změna dosavadních zvyklostí nezbytná, a přitom nejasná. Být důchodcem je označení sociálního statutu. Začínající penzisté však neopustili jenom práci, ale také konkrétní síť spolupracovníků a známých. Vyvázali se tedy z celé řady důležitých sociálních vazeb, z nichž jen některé bude reálně pěstovat za zcela jiných podmínek. Nepřekvapuje, že se začínající penzisté ocitají ve značné sociální izolaci a odborníci mluví o sociálním bankrotu a sociální smrti. Nověji se pro tuto situaci hodí termín sociální vyloučení. I když se člověk nakonec nějakým způsobem přizpůsobí vzniklé situaci, má to velmi těžké. V čase penzionování jsou totiž adaptační schopnosti každého člověka značně sníženy. Řada odborníků je proto přesvědčena, že období penzionování je z hlediska adaptačních možností člověka náročnější než tolik opěvovaný a současně proklínaný čas puberty. Začínající důchodce musí doslova a do písmene sáhnout až na dno svých sil, aby přechod do důchodu zvládl bez újmy na psychickém a ve svých důsledcích i na fyzickém stavu. (Haškovcová, 2010, s. 81).

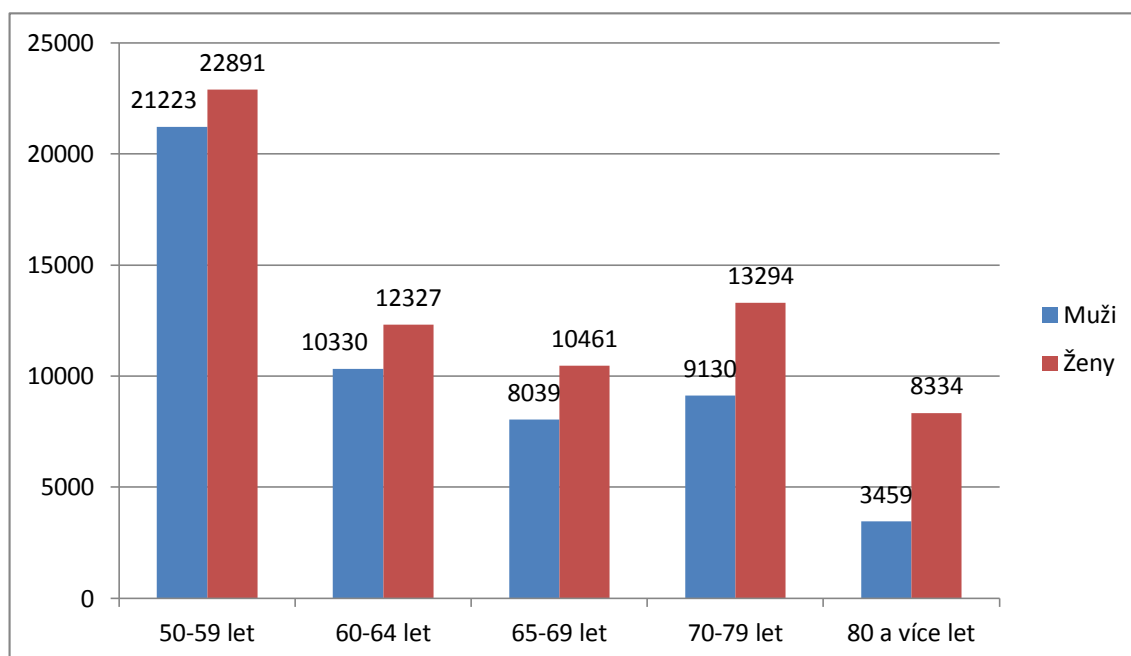
Ve věku mezi 60 a 75 lety je senior stále ještě dost mladý a může být velmi aktivní. Odchodem do důchodu však nastává velká životní změna. Mnoho lidí v předdůchodovém věku se těší do důchodu, okamžik odchodu je však již vnímán jinak. V každém případě, odchod do důchodu znamená změnu statusu osoby – dříve byl prospěšný a dnes je důchodcem. Označení důchodce stírá individuální rozdíly, zásluhy, člověk se stává anonymním poživitelem důchodu. Člověk už není nic platný, nemusí nic dělat, nikdo po něm nic nechce, není prospěšný a uznávaný, tak jak byl doposud zvyklý. Odchod do důchodu znamená hledání další aktivity, která má vyplnit vzniklý prostor. To, na co se člo-

věk tak moc těšil, se mu může stát velmi těžkým břemenem – má spoustu času, ale žádný cíl a neexistuje společná a jasná zkušenost, která by mu ukázala, kudy se dát. Důchod také znamená faktické zchudnutí. Důchodce tak stojí před skutečností: vyplnit svůj čas a přitom se vyrovnat s příjmy, které má. (Mahrová, 2008, s. 109).

Podle Českého statistického úřadu, který provedl sčítání lidu v roce 2011, je na území okresu města Ostravy evidováno celkem 326 018 obyvatel, z toho je ve věku starších 50 let je 119 488 obyvatel, kdy většina těchto věkově starších lidí je již v důchodu. V grafu č. 1 je znázorněno, v jakém věkovém rozmezí a v jakém počtu je obyvatel mužského a ženského pohlaví.

Graf č. 1. Počty mužů a žen ve věkových kategoriích žijících v Ostravě.

Z celkového počtu obyvatel města Ostravy tvoří obyvatelé ve věku starších 50 let celkem 37%, z toho tvoří 16 % (52 181) muži a 21 % (67 307) ženy. (zdroj: ČSÚ, 2011).

1.5 Pracující senioři

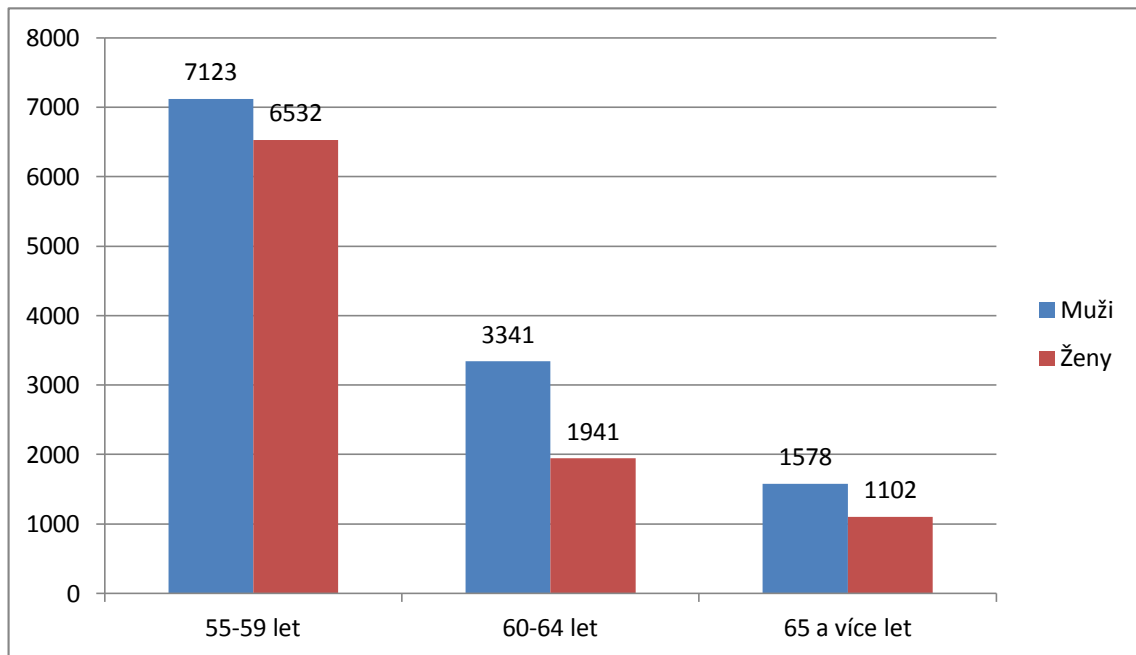
Vzhledem k tomu, že mají tito lidé dlouholetou praxi, mají větší rozvahu rozhodování a celkově mají delší životní zkušenosti pro aktivity, které předávají v podobě znalostí nastupujícím mladším pracovníkům, kdy k tomu mají větší předpoklady. Tento potenciál zatím není využíván vždy v plné míře. Tento směr představuje náznak, který lze rozvíjet a kterému se lze v budoucnu věnovat. Senioři, kteří ještě pracují, zastávají taková pracovní

místa, kde žádný jiný pracovník nepůjde pracovat, a to z důvodu nízkého finančního ohodnocení a špatné atraktivitě pracovní pozice. Většinou se v těchto případech jedná o pracovní místa pomocná, jako je výpomoc v kuchyni, noční hlídači a vrátní, pro ženy pokladní, nebo se jedná o odborné pracovní pozice, které nejsou prováděny na dobře placených pracovních místech, jako je například zdravotnický personál v domovech pro seniory. Existují však i firmy, které na své zaměstnance nedají dopustit, a to tak, že si je chrání a velice si jich cení v jejich dávno důchodovém věku. Takovými výjimečnými lidmi jsou ve většině případu odborníci v dané profesi, za které nelze rychle najít adekvátní náhradu. Často to jsou profese v oborech lékařství, školství nebo technologického zaměření. (Bočková, 2011, s. 70).

Už i samotní senioři uvádějí, že velkou motivací pro jejich pracovní zařazení je hlavně zachování si určitého sociálního statusu v podobě vyššího příjmu. Pro tyto lidi je nejvhodnější forma práce na částečný úvazek nebo také někdy smlouvy o provedení pracovní činnosti. Tato forma zkrácené pracovní činnosti není pro seniory zatěžující, tak jako pracovní činnost na plný úvazek. Jelikož je pracovní produktivita seniorů v jejich důchodovém věku připisována především motivací z finančního hlediska, tak se najdou nejen senioři, ale i někteří psychologové práce, kteří tuto práci v důchodu vnímají jako alternativní příležitost uspokojování určitých potřeb běžného člověka. Zmiňovanými potřebami jsou především pocity stále užitečnosti a potřebnosti, neustále kontakty se společností, rytmus aktivit běžného života a celkovou hodnotu člověka pro společnost. (Bočková, 2011, s. 71).

To, že je ještě stále dost obyvatel důchodového věku, které nebaví nic neděláním v podobě posedávání doma a užívání si penze, nebo nemají dostatečné finanční zajištění pro užívání si důchodu, proto jsou ještě stále pracovně produktivní, kdy tuto produktivitu znázorňuje graf č. 2, kde jsou uvedené věkové kategorie mužů a žen a počty zařazení v pracovním poměru.

Graf č. 2. Počet pracujících osob v Ostravě podle věkové kategorie.

Podle grafu č. 2 je zřejmé, že zaměstnanost starších lidí je nepoměrově stejná s grafem č. 1. Je zde značný nepoměr v počtu mužů a žen ve věkových kategoriích, kdy v celkovém počtu je více starších žen (Graf č. 1), ale v rámci zaměstnanosti je v pracovním poměru zařazeno více mužů (Graf č. 2). (zdroj: ČSÚ 2011).

2 BYDLENÍ SENIORŮ

V dnešní moderní a náročné době senioři nemají moc možností se dobře a hlavně samostatně rozhodnout jak prožijí svůj dlouho očekávaný důchodový věk. Jelikož se neustále zvyšují jejich životní náklady, tak mají důležité rozhodnutí, v jakých podmínkách prožijí klidné stáří. Existuje mnoho možností, kde se mohou usadit. Asi nejrozšířenější jsou senioři, kteří bydlí samostatně. Tito jsou na svůj styl života zvyklí, a nechtějí na tomto způsobu života nic měnit. Dalším možným bydlením pro seniory je zůstat bydlet v přítomnosti svých potomků. Jelikož je i stále více seniorů, kteří jsou zdravotně omezení, tak bydlí v domovech s pečovatelskou službou, nebo v domovech pro seniory.

2.1 Samostatně žijící senioři

Prodloužení střední délky života a proměna seniora a stárnutí populace navozují otázky aktivit seniora obecně a speciálně otázky jeho pracovních aktivit. Práce v seniorském věku výrazně dělí seniory, protože ekonomická závislost na důchodu je stále naléhavější. Zvláště samostatně žijící senioři se s jediným příjmem ocitají na hranici či za hranicí chudoby. Téma zaměstnání lidí nad šedesát let se stává významným tématem české i evropské společnosti. Kříží se zde i řada i protikladných trendů. Únava, fyzická kondice, zdraví, individuální a společenský zájem, juvenalizace společnosti s revalorizací až marginalizací seniorů a s potřebou starší lidi zaměstnat. (Sak, 2012, s. 131).

Drtivá většina seniorů preferuje oddělené bydlení, které má ovšem své výhody i nevýhody. Výhodou je faktická nezávislost, kterou favorizují i senioři. Nevýhody se přihlásí ke slovu, když senioři potřebují pomoc. Střední generace nestíhá a vnuci někdy nevědí, jak pomoc realizovat. Důvodem je právě oddělené bydlení, které jim zabraňuje vidět, jak prarodiče kontinuálně stárnou a jakou poskytují pomoc jejich rodiče. Další příčinou je okolnost, že jako mladiství jdou studovat do větších a vzdálených měst. Odcházejí zpravidla v době, kdy jsou jejich prarodiče zcela fit, a obtíže stáří při svých občasných a krátkých návštěvách snadno přehlédnou. (Haškovcová, 2010, s. 78).

Stále více seniorů žije odděleně od svých dospělých dětí. Když děti odrostou, opouštějí nukleární rodinu a odcházejí za svým životem, za svými plány a zakládají vlastní rodinu. I když mladí a staří žijí odděleně a tedy nezávisle na sobě, faktická závislost mladých na rodičích stále existuje. (Haškovcová, 2010, s. 286 a 287).

Také spousta starých lidí, kteří nemají možnost bydlení u svých rodin, ať už z důvodu zdravotních, z důvodu nevhodných bytových podmínek, nebo velkého počtu členů rodiny v domácnosti, tak se tito lidé umisťují do domovů pro seniory.

Domovy pro seniory, kam většina z těchto dříve aktivních starších lidí přichází, zaručují velmi dobrý životní standard. Pro obyvatele těchto domovů se potom zajišťují aktivizační činnosti, sloužící nejen k prostému vyplnění volného času, ale zejména pro dobrou životní kondici, vyloučení pocitů osamělosti, zbytečnosti, podporující u obyvatel domovů pro seniory jejich nezávislost a samostatnost. (Holczerová, 2013, s. 16).

Takový domov pro seniory, někdy také zvaný domov důchodců, je prakticky druh pobytové sociální služby, která je především určena starším osobám a to seniorům, kdy jsou tyto osoby starší 65 let věku, a to většinou takové osoby, které potřebují trvalou, nebo dlouhodobou pomoc jiné osoby. Tyto domovy pro seniory poskytují klientům každodenní stravování, plnohodnotné ubytování, a také pomoc při každodenním zvládnání běžných úkonů, týkající se péče o vlastní osobu, zejména týkající se pomoci při osobní hygieně nebo poskytování podmínek pro osobní hygienu, dále zajišťují zprostředkování osobního kontaktu s okolním společenským prostředím, podporují aktivizační činnost a to v podobě volnočasových aktivit, dále pomáhají při komunikaci s úřady, kdy je třeba prosazovat práva a zájmy seniorů. Zřizovateli těchto domovů pro seniory, jsou nejčastěji krajské úřady, úřady měst a obcí, různá občanská sdružení, v mnoha případech i neziskové organizace, církve nebo se najdou i soukromé firmy.

2.2 Senioři žijící s rodinou

Rodina je nejstarší základní jednotka lidského společenství, jehož organickou součástí je i starší člověk. Možnost bytí s rodinou v této závěrečné etapě lidského života je nenahraditelná a v mnohých případech umožňuje staršímu člověku dožít se delšího věku, přinejmenším mu však přináší šťastnější prožití každodenního života. Každý starší člověk je rád, když ví, že je na světě někdo, kdo ho potřebuje a na koho se bude moci v těžkých situacích spolehnout. Pro mnohé starší lidi je to právě rodina, která jim dává pocit, že ještě stále je jejich existence potřebná a žádaná. Rodina má v životě staršího člověka významnou úlohu. Vědecké studie ukazují, že starší lidé žijící v rodinném prostředí jsou šťastnější a zdravější a také déle samostatní. Rodina je nejdůležitějším faktorem v pomoci vyrovnat se

se změnami, které stárnutí přináší. Domácí prostředí, každodenní styk s nejbližšími má nenahraditelnou úlohu v emocionální, sociální a psychologické podpoře staršího člověka v době, kdy jeho zdraví slábne, zužují se sociální kontakty a narůstá závislost na pomoci. (Hrozenská, 2013, s. 46).

Pokud senioři bydlí u svých potomků, tak dochází i k problémům. Střední generace především musí mít k této situaci přizpůsobený byt a mít zaběhnutý denní systém. Pokud je senior nějakým způsobem nemocen, tak je třeba odhadnout, jak dlouho a jakou péči bude třeba poskytnout k jeho potřebám. (Haškovcová, 2010, s. 291).

3 PRÁCE SENIORŮ S POČÍTAČEM A INTERNETEM

Jelikož je tato práce zaměřena na vztah seniorů k sociálním sítím, tak považujeme za důležitou věc vypsát nejrozšířenější přístroje, na které se lze připojit k internetu, které jsou určeny k připojení a tyto přístroje musí mít možnost nastavení, jak se připojit k internetu. Proto bude následující kapitola zaměřena na práci seniorů s moderní technologií a internetem.

3.1 Práce seniorů s moderní technologií

Současná generace penzistů není ještě tolik poznamenána diktátem moderních technologií, i když někteří z nich zvládli základní metody práce s počítači a mnozí už suverénně ovládají mobily. Jsou i tací, kteří v počítačích našli zalíbení, a jistě je z hlediska soudržnosti společnosti dobré, že mají možnost docházet do kurzů, kde se naučí s nimi zacházet. Většina současných a nastupujících důchodců je vůči moderním technologiím stále do jisté míry rezervovaná. (Haškovcová, 2010, s. 169).

Do nedávna se ještě doma nebo ve firmách psalo na psacích strojích, proto není potřeba podrobného návodu pro práci s počítačem. Klávesnice jsou totožné a těch několik funkcí navíc, které mají moderní přístroje k dispozici, mají buď nápovědu, nebo na postup přijdou sami uživatelé, co ona funkce znamená. Jak se říká, „Nikdo není dokonalý“, každý z nás dělal ve svém životě něco poprvé a přesto se to ve většině případu naučil. Proto se domníváme, že základní práce a ovládání dnešní moderní technologie v základní míře zvládne i méně gramotný člověk.

Stejně jako tomu bylo v autoškole, i tady je potřeba mít na paměti, že „stroji“ – tedy počítači, který je položený na stole – nelze ublížit nebo ho dokonce zničit. Není tedy žádný důvod, aby se člověk svého počítače bál. Pokud ale obavy stále ještě přetrvávají nebo si zatím prostě člověk dostatečně nevěří, tak je možno ke svým prvním krůčkům s počítačem přizvat nějakého člena rodiny nebo ještě lépe nějakého svého kamaráda. Alespoň se lze při seznamování s počítačem vzájemně podporovat. (Lalík, 2012, s. 11).

Jak také poradil ve své knize Lalík (2012, s. 11), že si lze k naučení se práce s počítačem přizvat nějakou zkušenější osobu, tak lze samozřejmě absolvovat kurz základu práce s osobním počítačem, který lze absolvovat snad v každém větším městě v České republice. Samozřejmě, že kurzy základu práce s počítačem jsou vyučovány v akademiích

třetího věku, kde ještě část starších lidí s obdivem studuje. Lze si také vypůjčit knihu, ve které je podrobně napsaný postup, jak s počítačem pracovat, kde v knize „Začínáme s počítačem“ od Pecinovského (2011), je vysvětlen postup od samotného nákupu počítače až k připojení se k internetu a následnému pokročilejšímu ovládnutí programů.

3.2 Senioři a Internet

Internet je jedna obrovská celosvětová počítačová síť. Všude na světě jsou umístěny vzdálené počítače, které jsou vzájemně propojeny a na nichž se nachází webové stránky a soubory. Jakmile se do této sítě připojíte, získáte přístup ke všem těmto datům, samozřejmě pokud si to majitel vzdáleného počítače přeje. Protože jsou vzdálené počítače vzájemně propojeny, můžete z domova načítat stránky, které k vám putují ze vzdáleného počítače na druhé straně zeměkoule. Díky této výhodě je možné například přes internet poslouchat rádia, která u nás na normálním radiopřijímači nelze naladit, sledovat vysílání televizí, jež nelze přijmout ani přes satelit, anebo sledovat dění na ulici v cizím státě, kde je umístěna web-kamera. Tím ale výčet výhod Internetu nekončí. Jeho možnosti jsou téměř neomezené. Vzdálenosti nic neznamenají. Nezáleží na tom, jestli si přes Internet píšete s kolegou, který sedí vedle vás u druhého počítače, nebo jestli je o několik desítek tisíc kilometrů dále a hlavně se vše děje téměř ihned. Nemusíte čekat, až poštovní doručovatel doručí váš dopis do schránky, ani není třeba platit za poštovní známku. (Šanc, 2009, s. 7).

3.3 Na čem se mohou senioři připojit k internetu

V dnešní době je mnoho možností jak si pořídit příjem internetu. Nejdůležitější je však mít k dispozici přístroj, na kterém je možno internet přijímat. Hodně rozšířené jsou chytré mobilní telefony, které jsou už v základní výbavě vybaveny wi-fi připojením. Nově jsou zalíbeny tablety, ale pro seniory jsou asi nejpohodlnější osobní počítače, které mají k dispozici doma. Mobilní telefony jsou pro starší lidi hodně náročné pro ovládnutí a mají pro jejich většinou slabší zrak příliš malý displej. Sice chytrý mobilní telefon s možností připojení k internetu lze pořídit již kolem 2.000,- korun, tak už lepší varianta přístroje pro starší lidi je tablet, který je tenký, lehce přenositelný dotykový počítač v pláci. Jedná se o chytré zařízení velmi podobné současným chytrým telefonům, přičemž jediným významným rozdílem bývá zpravidla velikost dotykového displeje. Lepší tablet s větším displejem lze pořídit již přibližně od 3.000,- korun. Nejpřehlednějším a obsluhou nejjednodušším je

osobní počítač, ať se už jedná o domácí stolní počítačovou sestavu, nebo o notebook, který se v porovnání se stolní sestavou menší a proto dobře skladovatelný a je pro seniory výhodou tím, že je lehce přenosný, kdy v případě potřeby mohou přenášet doma mezi jednotlivými pokoji.

3.3.1 Tablety s dotykovým displejem

Nejnovejším přírůstkem do rodiny osobních zařízení umožňujících zpracování dat je tablet. Tablet je zařízení, které je v první řadě ovládáno nikoli klávesnicí, nýbrž dotykovým displejem. Tablety jsou vybaveny optimalizovanou verzí operačního systému, přičemž ztělesňuje novou úroveň srozumitelnosti a snadnosti ovládání mobilních zařízení určených ke zpracování dat, takže se stává platformou nejen pro nasazení k pracovním účelům, ale je také plnohodnotným centrem určeným rovněž ke sledování médií, prohlížení webových stránek, četbě, sledování filmů, poslouchání hudby i hraní her. Počítače se tak ve významné míře stávají ještě osobnějšími. (Chatfield, 2011, s. 21).

3.3.2 Chytré telefony

Výkonnost chytrých telefonů dnes neustále roste, zatímco datové sítě, které je podporují, zahajují přechod ke generaci vysokorychlostního připojení. Chytré telefony podnítily mimořádný a stále rostoucí zájem o zapojení do sociálních sítí a hraní her. Sledování médií prostřednictvím chytrých telefonů je stále jednodušší a univerzálnější. (Chatfield, 2011, s. 78).

3.4 Připojení seniorů k internetu

Pokud budeme chtít na svém počítači využívat internet, nejdříve si musíme vybrat poskytovatele služeb internetu – lidově řečeno firmu, která nás k internetu připojí za určitý měsíční poplatek. Těchto společností je u nás spousta, takže je pouze na nás vybrat si, jaká nám nejvíc vyhovuje, kdy samozřejmě při výběru je třeba posoudit zejména rychlost připojení a cenu. Když už je počítač připojen prostřednictvím nějakého poskytovatele k internetu, probíhá celá práce v internetovém prohlížeči. Internetový prohlížeč je program, který byl speciálně vytvořen pro práci s internetem. Existuje spousta různých internetových prohlížečů, mezi ty nejznámější patří Windows Internet Explorer a Mozilla Firefox. (Lalík, 2012, s. 83).

Možnosti připojení k internetu je mnoho způsobu, ale nejjednodušeji a nejpřehlednější rozdělení uvádí Burian (2014, s. 57), který ve své knize vypisuje čtyři nejvyužívanější možnosti, jak se lze připojit k internetu.

Při připojení v mezinárodním dálkovém spojení lze dosáhnout v internetu velice vysokou přenosovou rychlost, kdy se toto vysokorychlostní propojení však nedostane až k běžnému koncovému uživateli, kteří jsou k internetové síti připojeni až jako poslední článek sítě. Internetové připojení mezi uživateli je provedeno nejrůznějšími technologiemi. Někdy se stává, že se domluví několik uživatelů, vytvoří skupinu a připojí se k internetu v rámci skupiny. V tomto případě se snaží ušetřit náklady pro příjem internetu nebo chtějí dosáhnout na dražší a výkonnější připojení. V dnešní době existuje již poměrně dost možností, jak se lze připojit s počítačem k internetu. Jsou to:

telefonní linka, kdy majitelem této linky je telefonní operátor, a tento používá pro připojení modem, v dnešní době se také už používají nejrůznější připojení pomocí DSL v některých případech je, tato linka využívána pouze na přenosy dat;

pevná kabelová přípojka;

bezdrátová vysokorychlostní datová síť, v podobě: satelitu, přes mobilního telefonního operátora, nebo dnes již rozšířené wi-fi;

pomocí **elektrické rozvodné sítě**. (Burian, 2014, s. 57).

Připojení k internetu se samozřejmě různí podle oblastí pokryté sítí poskytovatele touto službou. Asi nejrozšířenější pro připojení doma je kabelový internet, od dvou asi nejznámějších společností v Ostravě, UPC nebo PODA, kdy standardní rychlostí tohoto internetu se relativně nedávno stalo 8 Mb/s a připojit se lze i více než dvojnásobnou rychlostí. Další možností, jak se připojit v odlehlých oblastech, je satelitní připojení. Je sice trochu dražší než běžně dostupné varianty, ale stále nabídne vyšší rychlost i stabilitu spojení než různé mobilní varianty. Pro seniory, kteří používají k připojení mobilní telefony, nebo tablety je dobré sáhnout raději rovnou po nějaké variantě mobilního internetu. K připojení lze použít nabídku z možností od některého z mobilních operátorů. Tyto služby nabízejí největší síť operátorů v naší republice a to O2 a T-Mobile. Samozřejmě možnost připojení k internetu nabízejí i jiní mobilní operátoři.

Není myslitelné, aby nezkušený člověk, byť i s návodem v ruce, připojoval vlastní počítač k internetové síti krok za krokem. Připojení počítače k síti není sice složité, ale tady

platí, že není počítač jako počítač a není síť jako síť. Vždy se najde nějaká ta zvláštnost či odchylka, kterou je třeba operativně vyřešit, což prostě nemůže dělat laik. Navíc poskytovatele internetu tak jako tak potřebujeme. Obvykle to je počítačová firma se sídlem v místě nebo telefonní společnost, popřípadě i dodavatel signálu kabelové televize. Navíc nesmíme být překvapeni, že se za tuto službu platí. Není to žádná likvidační částka, je v řádu stokorun měsíčně, a za to se nám dostane nepřetržitého připojení dohodnutou rychlostí. Tou rychlostí se rozumí množství dat přenesených za jednotku času. Tato rychlost se udává v jednotkách zvaných MB za sekundu. (Pecinovský, 2014, s. 13).

3.4.1 Bezdrátová připojení

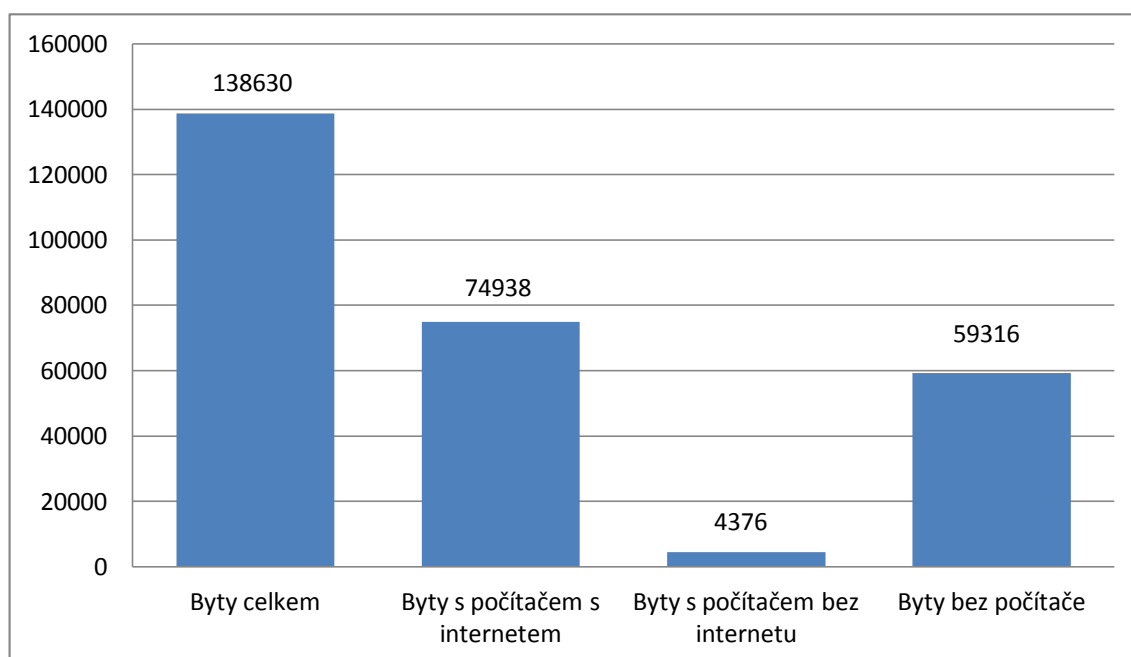
Asi nejvíce pohodlným a nejméně omezujícím připojením k internetu je bezdrátové připojení v podobě wi-fi sítě, která je asi v dnešní době nejrozšířenější.

Nejběžnější forma bezdrátového připojení k internetu je známa jako wi-fi – což je termín, pod nímž se skrývá skupina technologií, z nich mnohé jsou založeny na řadě technických standardů. Celá řada koncových zařízení, včetně stolních a přenosných počítačů, chytrých telefonů, tabletů, herních konzolí a přehrávačů médií, se dnes prodává s podporou wi-fi, což znamená, že obsahují kartu umožňující bezdrátové připojení. Klíčem k využití technologií wi-fi není ani tak vlastnictví zařízení s podporou wi-fi, nýbrž připojení takového zařízení k síti, což znamená jeho připojení k bezdrátovému přístupovému bodu, známému také jako router, který slouží jako most mezi koncovým zařízením vybaveným wi-fi a internetem. Router sám je připojen k internetu a vysílá a přijímá rádiový signál, aby jej v dosahu se nacházející zařízení vybavená wi-fi mohla vyhledat a připojit se k němu. (Chatfield, 2011, s. 72).

Je jisté, že internet využívají především lidé mladšího věku pro využití ke studiu, pro pracovní potřebu, nebo pro zábavu, kdy toto potvrzuje i průzkum o využívání internetu, který popisuje v knize Čevela a kolektiv (2014), a to tak, že „po 55. roce věku však internetová konektivita strmě klesá, což naznačuje, že vyšší věk by mohl zásadním způsobem ovlivňovat zájem člověka o přístup na internet nebo možnost jej získat – alespoň dočasně. Ve srovnání se 43 % osob ve věku 55-59 let a 34 % osob ve věku 60-64 let se k internetu připojuje 52 % osob ve věku 50-54 let. Z věkové kategorie 65-69 let se k internetu připojuje jen 23 % a od tohoto okamžiku čísla dále klesají“ (Čevela a kol., 2014, 160 a 161).

Graf č. 3 znázorňuje připojení k internetu v rámci města Ostravy, kde je celkový počet obytných jednotek 138 630, kdy z celkového počtu bytů disponuje počítačem, který je připojený k internetu 74 938 obytných jednotek, což je 54 %. Bytů, které mají počítač, ale nemají připojení k internetu je evidováno 4 376, což jsou 3 %. Bez počítače je 59 316 obytných jednotek, což činí 43 %. (zdroj: ČSÚ, 2011).

Graf č. 3. Počty bytů v Ostravě s připojením k internetu.

3.5 Druhy webových prohlížečů

Prohlížeče webu jsou specializované programy, jejichž prostřednictvím se uživatelé připojují k webu. Dnes je k dispozici řada různých prohlížečů včetně tak proslulých značek jako Internet Explorer, Firefox, Google Chrome nebo Safari. Součástí důmyslnosti webu je skutečnost, že každý prohlížeč by měl uživatelům zaručit přístup k jakékoli existující webové stránce. Prohlížeče dovolují uživatelům přecházet mezi různými webovými stránkami, a to buď prostřednictvím vložených aktivních odkazů z jedné na druhou, nebo prostřednictvím zadání konkrétní adresy. (Chatfield, 2011, s. 10).

Autor knihy „Padesát myšlenek, které musíte znát - digitální svět“ Chatfield (2011) ve své knize vypsál nejznámější webové prohlížeče, ale jsou ještě další prohlížeče, které nejsou v České republice známé, nebo jsou málo populární. Jsou to zahraniční prohlížeče a

to například: Opera, Maxthon, Flock, Lunascape, SeaMonkey, Avant Browser, Orca Browser, Konqueror a Arora. Záleží jenom na uživateli, který webový prohlížeč si zvolí pro svou vlastní potřebu.

3.5.1 Přehled free-mailových služeb

Vybrat si tu správnou free-mailovou stránku je dost důležité. Někoho mohou zaujmout neměnnosti neemailových adres. Může se stát, že v případě změny zaměstnavatele, původní zaměstnavatel zruší vaši původní e-mailovou adresu, kterou jste používali v rámci firmy a není vhodné z pracovní e-mailové adresy vyřizovat si svou soukromou korespondenci. Hlavními nevýhodami free-mailových stránek je menší spolehlivost a velmi častá nestabilita služeb, kterou nejde nikde a u nikoho reklamovat. Vytvořená e-mailová adresa není taky moc spolehlivá, protože existuje spousta lidí, kteří při vytváření free-mailu si úmyslně mění své údaje a klamou tím ostatní uživatele. (Procházka, 2010, s. 50).

Podle Procházky jsou z free-mailových služeb asi nejnámější a nejčastěji užívané čtyři služby, které vyzdvihuje, a to jsou:

Seznam.cz – toto je běžná služba, která již funguje spoustu let. Tento internetový vyhledávač není odborníky příliš oblíbený, protože si myslí, že je prosycen spousty komerčními odkazy. Na druhou stranu je chválen e-mail, který je dobře propracovaný a dobře funguje již spoustu let. Vyhledávání na seznamu je taky vyhovující, kdy všem poskytuje příjemné a přehledné ovládaní. Hlavní nevýhodou jsou občasně výpadky, které tuto službu postihnou, a to v podobě značného zpoždění v doručování e-mailu nebo pomalejšího vyhledávání. Seznam ovšem na svých nedostacích stále pracuje a zdokonaluje své služby pro uživatele.

Centrum.cz - je velký portál, který je velmi oblíbený mezi uživateli a to nejen pro dobré e-mailové služby, ale hlavně má velice dobré vyhledávání a spoustu dalších přidružených funkcí.

Atlas.cz – v dnešní době je již méně využívaná služba, která má stále svou tradici. Najde se spousta spokojených uživatelů, kteří jsou u poskytovatele těchto free-mailových služeb již spoustu let. Dobře ovladatelné uživatelské rozhraní, kdy je oproti jiným poskytovatelům služeb trochu jiný. Na tuto free-mailovou službu je velice dobrý spoleh.

Gmail.com - prvním zástupcem ze zámoří je free-mail od společnosti Google. Ten byl v době svého vzniku velice inovativní a kromě fantastické kapacity schránek přinesl také

novátorské seskupování souvisejících e-mailů do takzvaných konverzací. Všechny zprávy, jenž k sobě patří, jsou vždy uloženy pěkně pohromadě. Kladné body si Gmail odnáší také za vyhledávání ve zprávách. Uživatelské rozhraní je v češtině, je přehledné a výborně se ovládá. Zprávy lze číst prostřednictvím propracovaného webového rozhraní. K poště lze přistupovat také prostřednictvím mobilního telefonu. (Procházka, 2010, s. 51-52).

U všech těchto uvedených služeb platí jedno pravidlo, že pro zavedení svého free-mailového účtu musí každý uvést své uživatelské jméno a poté si zadat heslo o určitém počtu znaků, které si musí ovšem pamatovat.

Co vlastně senioři na internetu vyhledávají? Každý určitě něco jiného. V následující tabulce je uvedeno, ke kterým zájmům internet využívají senioři nejčastěji.

Tabulka č. 1. Vyrovnané zájmy - senioři s připojením k internetu se v některých klíčových činnostech blíží průměru (v %). (Čevela a kol., 2014 s. 168).

	senioři s připojením k internetu	všichni uživatelé internetu
používají e-mail	93	93
hledají informace o zdraví	53	56
získávají informace o financích	44	44
čtou zprávy o politice	36	39
hrají nějakou hru	32	34
kupují/prodávají cenné papíry	12	13

3.6 Komunikace seniorů přes e-mail

Nejdříve je samozřejmě nutné založit si vlastní e-mailovou schránku, přes kterou budeme v počítačovém světě komunikovat s okolním světem, jak už s rodinou, přáteli, při nakupování přes internet nebo při komunikaci s různými institucemi.

E-mail si můžeme představit jako virtuální (elektronickou) poštovní schránku. Tato e-mailová schránka má podobnou funkci klasická poštovní schránka, kdy do ní lze dostávat poštu, ale i nevyžádanou reklamu. Můžeme z ní navíc, ale poštu i odesílat nebo ji ukládat. To vše umožní e-mailová schránka za zlomek času. Hlavně se za její používání neplatí žádné poplatky. (Lalík, 2012, s. 107).

V dnešní době už mají snad všichni založený e-mailový účet pro zaslání elektronické pošty, do které se jako příloha dá vložit fotografie nebo dokument.

E-mail a vůbec veškerá další e-komunikace nás vede k větší stručnosti. Odpadají komunikační rituály typu květnatého pozdravení a rozloučení, už se ani neptáme na to, jak se daří dětem a jestli je u adresáta také krásné počasí. Mnoho frustrací z e-komunikace pramení právě z toho, že od ní očekáváme víc, než kolik do ní vkládáme. Zároveň ale e-mail není přepisem hovoru. Není úplně žádoucí vkládat do e-mailu veškerá nadbytečná slůvka a celé postupy, které nám osobní komunikaci jinak usnadňují. V e-mailu nám úplně chybí řeč těla a neverbální vyjadřovací prostředky jako například intonace, tón hlasu a podobně. To ale neznamená, že by e-mail neumožňoval tvorbu vztahů a vyjadřování i emočně nabitých zpráv. (Plamínek, 2012, s. 98 a 99).

4 SENIOŘI A SOCIÁLNÍ SÍTĚ

Sociální začleňování je stále více vnímána jako zásadní pro zdraví a všeobecnou pohodu seniorů. Psychosociální výzkum ukázal, že duševní a celková pohoda seniorů je výrazně posílena prostřednictvím společnosti zdrojů pro sociální zapojení seniorů. Čím více společensky aktivní senioři jsou, tím lépe pro jejich dlouhodobou pohodu. Vlády po celém světě se obávají, že stárnutí populace je uvedení finančních a jiných zdrojů pro tlaky na služby poskytované svým seniory. Hledají způsoby, jak udržet seniory doma a ven z ústavní péče děle a technologie je hlavní potenciál, která přispívá k těmto cílům. Ale problémem je to, že jsou senioři sociálně izolováni doma, což vyvolává obavy zejména v oblasti duševního zdraví. Právě toto ukazuje výhody virtuální sociální interakce pro seniory. Studie o tom, co je efektivní pro sociální začleňování seniorů, je vytvoření lepších společenských prostor ve virtuálním světě pro seniory. (Jacques, 2010, s. 131).

V prostředí internetového propojení již vznikla a neustále vzniká spousta nových komunitních webů, které jsou automaticky zaměřeny na nejrůznější vyhledávání a nové navazování kontaktů mezi těmito uživateli připojených k serverům navzájem. V tomto případě se hovoří o sociálních sítích vytvořených na internetu. Šíření různých zpráv funguje v těchto sítích na principu monitorování názorů lidí a jejich aktivit. Tyto zprávy a zajímavosti zajímají uživatele, které mají zařazené mezi své přátele. Tito navzájem propojení přátele se navzájem sledují, koho co zajímá, co v daný čas dělá, nebo se zrovna chystá něco dělat a tak dále. Spousta sociálních sítí je zaměřeno na komunikaci, na hraní her, na zábavu, výměnu nejrůznějších odkazů, na hodnocení a sdílení fotografií a videí nebo na výměnu znalostí v různých oborech. Některé druhy informací lze na sociální síti získat rychleji a přehledněji než na internetovém vyhledávači. Jakou sociální síť si každý uživatel vybere, záleží na jejím zaměření a náplni. (Přikrylová, 2010, s. 246).

Existují jenom dvě základní sociální sítě a to: profesní a osobní. Tyto profesní sociální sítě jsou určeny k získávání určitých informací, kdy se často jedná už o konkrétní informace. Tyto sítě nejsou ovšem jednotné, a to z toho důvodu, že některé jsou zaměřené na informace o uživateli a jiné na spravování kontaktů. Osobní sociální sítě jsou určeny všem uživatelům, kteří chtějí sdílet své osobní informace a obsahy se svými známými. Tyto osobní komunitní servery, které jsou určeny pro sdílení prakticky všech různorodých

informací, kdy nemají dané přímé zaměření obsahu. Některé tyto servery jsou však přímo zaměřeny na zobrazování a sdílení videí, hudby nebo fotografií.

Všechny sociální sítě v podstatě spadají do jedné kategorie a to do kategorie Webu 2.0. Jejich existence je závislá na uživateli, kteří je plní neustále svými informacemi. Základní podstatou těchto sítí je něco navíc a to vytváření virtuálních přátelství mezi těmito uživateli. Tito uživatelé, kteří jsou registrováni na sociálních sítích, se většinou vzájemně označují jako známí. Tento příznak uživatelům přináší všechny informace, které o sobě dávají známí vědět, hlavně co dělají na sociální síti. Každý tento uživatel má v této síti svůj osobní prostor, kde může psát, neboli může známým sdílet svůj obsah. Co je, obsahem informací záleží na konkrétní sociální síti, na co je zaměřená, ale podstatné je, že všichni známí uživatelé sociální sítě jsou tímto systémem informováni, které činnosti právě dělají jeho virtuální přátele. Se všemi těmito svými přáteli lze v rámci sítě přímo komunikovat. Většina sociálních sítí obsahuje funkce, které mohou zasílat zprávy podobné e-mailu. Všechny sociální sítě jsou určeny kombinací nejrůznějších metod komunikace, kdy tou základní komunikací je sdílení. (Bednář, 2011, s. 193).

U všech sociálních sítí je základní pravidlo, každý uživatel se musí zaregistrovat a vytvořit si vlastní profil. Vytvořený profil uživatelem si následně může prohlédnout každý zaregistrovaný uživatel sítě, nebo pouze ten uživatel, který je autorem profilu označen jako přítel. Původně byly tyto servery určeny pro komunikaci mezi přáteli, ale postupem času byla nabídka rozšiřována o další služby v podobě možnosti vkládání souboru, fotografií, videí nebo hudby. (Přikrylová, 2010, s. 246).

Celkem vědeckým způsobem popisuje sociální sítě Burian (2014, s. 105), který sociální sítě definuje jako: „skupinu sociálních vztahů mezi aktéry, které je vzájemně propojují. Analýza sociálních sítí se zabývá zkoumáním a popisem vztahů mezi uzly (reprezentující jedince, týmy, organizace a zdroje informací) pomocí map (sociogramů). Sociogram znázorňuje formální vztahy a jejich strukturu. Ke znázornění těchto relevantních vazeb mezi uzly se užívá hran (většinou mají formu přímky nebo křivky)“.

Skoro polovina (47 %) uživatelů internetu ve věku 50-64 let a každý čtvrtý (26 %) uživatel ve věku 65 let či více nyní používá stránky sociálních sítí. Polovina dospělých připojených k internetu ve věku 50-64 let a jeden ze čtyř seniorů s internetem se dnes řadí mezi zástupy uživatelů Facebooku a LinkedInu. Došlo k nárůstu z pouhých 25 % dospělých

na internetu ve věku 50-64 let a 13 % stáří 65 let a více, kteří se přihlásili k užívání sociálních sítí o rok dříve v průzkumu prováděném v dubnu 2009. (Čevela a kol., 2014, s. 162).

4.1 Nejznámější sociální sítě

Druhy a stručný popis těch nejznámějších zahraničních, ale i tuzemských sociálních sítí, které uvádí ve své knize Burian (2014, s. 84 a 85), uvádíme v následujícím rychlém přehledu, ale v další části práce se těmito sociálními sítěmi budeme zabývat podrobněji.

- Facebook – tato sociální síť slouží k vytváření osobních profilů, skupinových a firemních profilů, vyhledávání a propojování přátel, jsou zde možnosti hraní her, slouží jako internetové fórum, ale hlavně slouží k ukládání a sdílení multimédií. Tuto sociální síť lze najít na webové stránce: <http://www.facebook.com>.
- Google+ - tato sociální síť vznikla jako napodobenina sociální sítě facebook, kde největší rozdíl je v nastavení pro sdílení. Toto sdílení je v takzvaných kruzích, ve kterých jsou rozdělené jednotlivé osoby, se kterými lze následně sdílet dané informace, a pro které mají tyto informace určitý význam, nebo se tyto informace týkají přátel v kruhu. Tuto sociální síť lze najít na webové stránce: <http://www.plus.google.com>.
- Myspace – tato sociální síť slouží pro internetové profily všech lidí, dále slouží pro ukládání fotografií, videí a k dalšímu sdílení těchto multimédií, podle Buriana je tato sociální síť jako druhá nejpoužívanější na světě. Tuto sociální síť lze najít na webové stránce: <http://www.myspace.com>.
- Twitter – tato sociální síť je určena především pro mikro-blogování. Tuto sociální síť lze najít na webové stránce: <http://www.twitter.com>.
- LinkedIn – tato sociální síť slouží nejčastěji pro internetové osobní profily a hlavně byla vytvořena pro pracovní životopisy uživatelů. V první řadě tato sociální síť slouží jako vizitka pro zaměstnavatele, kdy uživatel místo životopisu zašle zaměstnavateli odkaz na svůj osobní profil na síti LinkedIn. Tuto sociální síť lze najít na webové stránce: <http://www.linkedin.com>.
- Lidé.cz – tato sociální síť slouží především jako internetové fórum, dále slouží pro internetové profily lidí, pro blogy uživatelů, jako komunikační server, využívá se jako internetová seznamovací síť, dále se zde ukládají a sdílejí fotografie. Tato sociální síť je uživatelsky propojena se sociální sítí Spolužáci.cz. Tuto sociální síť lze najít na webové stránce: <http://www.lide.cz>.

- Spoluzáci.cz – tato sociální síť slouží pro vytváření internetových profilů, slouží pro ukládání fotografií a videí a jejich následného sdílení, využívá se jako komunikační server, je určen pro všechny druhy spolužáku. Tato sociální síť je uživatelsky propojena se sociální sítí Lidé.cz. Tuto sociální síť lze najít na webové stránce: <http://www.spoluzaci.cz>.
- Líbimseti.cz – tato sociální síť slouží pro vytváření internetových profilů lidí, hlavním záměrem této sociální sítě je seznamování uživatelů, dále slouží jako komunikační server a pro blogy uživatelů. Tuto sociální síť lze najít na webové stránce: <http://www.libimseti.cz>. (Burian, 2014, s. 84 a 85).

4.1.1 Facebook

Typickým příkladem sociálních sítí je systém Facebook. Základem systému je, že každý uživatel má svou stránku, na níž může publikovat krátké novinky ze svého života takzvané statusy, fotografie, videozáznamy, ale třeba také plánovat události. Jednotliví uživatelé mohou své příspěvky i příspěvky ostatních uživatelů sdílet těm, které mají označeny za virtuální přátele, a mohou je označovat pomocí tlačítka „Líbí se mi“. Uživatelé spolu mohou komunikovat v reálném čase a mohou si posílat zprávy, případně veřejně přispívat na své stránky. (Bednář, 2011, s. 194).

Všichni uživatelé se v tomto systému mohou neomezeně připojovat k nejrůznějším sociálním sítím, kdy to může být například v rámci základní školy, pracovní firmy nebo místa geografické lokace. Po provedené registraci v tomto systému má každý uživatel možnost zkontrolovat a následně vyplnit svůj osobní profil. Po zaregistrování má možnost se připojit k nejrůznějším sociálním sítím nebo se může připojit do uzavřené skupiny a může hledat a získávat nové přátele. Pokud ovšem známý v nastavení svého profilu souhlasí s tím, že můžete vidět jeho profil, tak se vám zobrazí pouze ty informace o vašem známém, které on chce, abyste viděli. Tato sociální síť umožňuje uživatelům vzájemnou komunikaci pomocí diskusních fór nebo zpráv. Další možné aplikace v sociální síti si může uživatel najít a užívat dle vlastní potřeby. Ovšem ty nejdůležitější aplikace pocházejí

přímo od provozovatele sociální sítě Facebook. Registrace je u Facebooku jako každá jiná, vše je jasné a jednoduché.

Hledání přátel je snadné, vepíšete jméno a probíráte se profily, než najdete toho, koho hledáte. Dobré je, že se na všechny profily nedostanete. Není to tedy stejné jako na jiných serverech. Na Facebooku lze přístupy definovat různě, pro skupiny, pro síť, pro všechny, pro přátele, pro přátele přátel. Pak protistranu požádáte o přátelství a čekáte, zda vás přijme nebo zamítne. Získáte tedy přátele, které třeba znáte z vidění, sousedy, spolužáky, spolupracovníky či rodinu. Tím to ale nekončí. Facebook je chytrý a před nabízí vám lidi, které byste mohli znát na základě faktu, že to jsou přátele vašich přátel. (Procházka, 2010, s. 58).

4.1.2 Google+

Google+ je ve vývoji teprve na počátku, takže nabízí „základní“ funkčnost – základní ve významu nutné základní funkčnosti pro sociální síť.

Google+ se hodně svými funkcemi a vzhledem podobá Facebooku, kde se sdílí osobní fotografie a videa, nejrůznější odkazy, různorodé nálady a názory ostatních uživatelů, je možnost komunikace mezi uživateli navzájem a lze i komentovat příspěvky přátel. Jediný rozdíl tady ovšem je, a to ten, že si své nové přátele na Google+ ukládáte do tak zvaných kruhů. Podle toho, zda jde například o blízkou rodinu, kolegy z momentální nebo bývalé práce, nebo jestli jde o spolužáky. Potom vždy, když na Google+ sdělíte nějakou ze svých informací na svém osobním profilu, tak si vždy musíte vybrat, se kterou s těchto uvedených skupin chcete tuto informaci sdílet. Do svých kruhů si lze kromě svých blízkých přátel přidat i některou mediálně známou osobnost.

Příjem informací je z vašich kruhů v takové podobě, jakou znáte případně z Facebooku. Zdejší zeď, se ale jmenuje Stream, funguje v reálném čase (nové příspěvky naskakují automaticky a objevují se na začátku přehledu). Vlastní příspěvky a vlastní komentáře k cizím příspěvkům můžete mazat ale také plně a neomezeně opravovat. Pokud je kterýkoliv z příspěvků (včetně fotografií i foto alb) přístupné pro veřejnost, tak je možné na něj poskytnout komukoliv odkaz a jsou přístupné přímo na webu. Nechtěné kontakty můžete ztlumit, kompletně zablokovat a nahlásit zneužívání.

Google+ lze také používat v mobilním telefonu a tabletu, kdy v Android Market najdete hodně podařenou Google+ aplikaci.

4.1.3 Myspace

MySpace je známá a rozšířená celosvětová sociální síť. U nás v České republice není až tak moc rozšířená jako nejznámější sociální síť Facebook. Tato sociální síť je nejvíc populární v USA. Jak už z překladu tohoto názvu napovídá, tak každý uživatel této sociální sítě má svůj vlastní prostor, kde může prezentovat své pocity. Pomocí poměrně dobře vybaveného editoru si každý založí svou vlastní profilovou stránku, na kterou si může kdykoliv umístit jakoukoliv informaci, která se může týkat fotografií, vlastně vytvořených videí, nebo jakékoliv osobní informace, lze tam i umístit vlastní hypertextový kód. Na MySpace je možné hrát širokou škálu nejrůznějších her, sledovat video, poslouchat hudbu nebo se přihlašovat na akce a události.

MySpace má vlastní instant Messenger (zprávy), který je distribuován jako samostatná aplikace pro Windows. Kromě komunikace s přáteli umožňuje také sledování dění na MySpace a zjednodušený přístup k novinkám a zprávám na serveru.

4.1.4 Twitter

Twitter je komunikační služba, která umožňuje sdílení psaného textu a maximálním počtu 140 znaků, kdy se v tomto případě jedná o mikro-blogování. Tato komunikace přes krátké texty se nazývá „tweetování“. V této komunikaci lze poslat i linky na odkazy s nejrůznějším obsahem, ať se už jedná o zajímavý článek nebo fotografii. Twitter je nejrozšířenějším a nejpopulárnějším komunikačním mikrologem na světě. Původní záměr autora bylo sledování uživatele mikrologu, ale z bitteru se stal nový komunikační fenomén, který slouží zaregistrovaným uživatelům ke komunikaci dostatečně, tak jako jiné komunikační servery v podobě sociálních sítí.

Používání Twitteru je velmi jednoduché. Základní krokem je přihlášení a základní nastavení, které je vhodné provést na domácí. Registrace na twitteru je velmi jednoduchá.

Tak jako u ostatních sociálních sítí se musí vyplnit základní údaje. Vyplňuje se jméno a příjmení, jestli máte přezdívku, heslo a nejdůležitější je e-mail. Pokud chcete, aby vás vaši známí našli, tak je nejlepší použít skutečné jméno.

Zprávy lze zasílat ze stránek Twitteru, kdy se text napíše do komunikačního okénka a klikne se na odkaz aktualizovat. Existují i podobné aplikace nebo různé aplikace pro mobilní telefony, které mají nejrůznější operační systémy. Tyto aplikace jsou samozřejmě náročnější na ovládání a uživatelé by měli být technicky zdatnější. Tweetové zprávy lze také posílat pomocí SMS zpráv z mobilního telefonního čísla, které se vypisovalo při registraci. Inteligentní systém pozná, že tato zpráva je z vašeho telefonního čísla a pokud zrovna v danou chvíli nejste u počítače, tak klidně můžete svůj stav aktualizovat SMS zprávou. (Handl, 2009).

4.1.5 LinkedIn

LinkedIn je neurčitý slovní výraz či odvozenina od anglického slova „spojení“, nebo „propojení“. Budeme-li sociální síť LinkedIn porovnávat se známějším Facebookem, tak můžeme klidně říct, že se také jedná o sociální síť, v níž si lze také vytvářet své oblíbené skupiny přátel, ale lze také kromě svých přátel a známých z vašeho blízkého okolí si přidávat různé kontakty z nejrůznějších oborů. Nemá takové rozšířené možnosti s funkcemi, kdy zde nenajdete moc aplikací, ale tyto aplikace jsou v podstatě užitečné. Jde zde také psát statusy, lajkovat přátelům a jdou posílat odkazy. Ve svých oblíbených skupinách lze diskutovat v různých tématech, ať už jsou oblíbená, nebo neoblíbená. Můžete získat, ale i poskytnout přátelům velice cenné informace. Jdou zde nalézt lidi s vašimi oblíbenými zájmy.

Uživatelé této sítě ji využívají z důvodu základní funkce a tou je přehledný seznam všech získaných kontaktů. Ve většině případů jsou to lidé, které znáte osobně a kterým důvěřujete. Těmito kontakty můžete ostatní uživatele sítě ohromit. O přidání do seznamu přátel se jako v každé jiné síti žádá, takže sestavení seznamu kontaktů zabere spoustu času. Vyhledávání přátel je možné podle jména nebo příjmení, podle zaměstnání, ať už minulého nebo současného, nebo podle nejrůznějších klíčových slov. Tato sociální síť je propojena nejenom s vámi, ale i se známými vašich známých. Tito známí vašich přátel mohou být

často z vašeho blízkého okolí, které znáte osobně, ale na sociální síti jste je nenašli. LinkedIn představuje zpravidla váš životopis, který lze kdykoliv aktualizovat novými informacemi a změnami. I tato síť obsahuje komunikační možnosti mezi uživateli, který má velkou podobnost s e-mailem. V této síti se uživatelé mohou sdružovat do společných skupin podle druhu zaměření skupiny. Tyto skupiny následně informují své členy o chystaných společných akcích nebo o novinkách z oboru, podle zaměření skupiny. (Handl, 2009).

4.1.6 Lidé.cz

Portál Lidé, je produktem firmy Seznam, tento projekt je do značné míry propojen s portálem Spolužáci. Součástí tohoto portálu je klasický chat, seznamka, diskusní fóra, blogy neboli deníčky, organizace srazů, on-line hry nebo soutěže. Jde tedy o komunikační centrum. Vše je značně propojeno s účtem na portálu Seznam a s e-mailovou schránkou na tomto webu a na další služby Seznamu. (Procházka, 2010, s. 61).

Lide.cz je online sociální síť provozovaná firmou Seznam.cz, která byla před nástupem Facebooku nejoblíbenější sociální síti v České republice. Hlavním cílem této služby je sblížení, seznamování a získávání nových přátelství. Pokud tuto službu chcete začít využívat, tak si musíte nejprve založit profil na Seznam.cz Lidé.cz. Pokud již máte vytvořený účet na Seznamu, pak se stačí pouze pod tímto účtem přihlásit. Na hlavní stránce uvidíte některé vybrané Lidé.cz profily, které se zobrazují podle oblíbenosti ostatních uživatelů. V pravém horním rohu můžete kliknout na kolonku "nastavení" a "profil", kde můžete vyplnit informace o Vaší osobě. Tyto profily Lidé obsahují jak základní informace jako je věk, jméno, bydliště, tak i informace o Vašich zájmech, informace o Vaší postavě, orientace, povaze, životním stylu a mnoho dalších informací. Profily Lidé si vyplňujete tak, jak chcete, nikdo Vás do ničeho nenutí a můžete některé kolonky klidně nechat prázdné a nevyplňovat je. Ovšem zpravidla platí, že čím více toho vyplníte, tím budete mít větší šanci na to, že se s někým seznámíte. Také si vyberete profilovou fotografii, kterou po jejím nahrání musí schválit administrátoři www.lide.cz. Schválení obvykle proběhne do 24 hodin a poté tuto fotografii uvidí každý, kdo si Váš profil zobrazí.

Kromě profilové fotografie si můžete vytvářet alba a přidávat další obrázky na profil Lidé. Sociální síť www.lide.cz patří mezi jeden z velmi bezpečných komunikačních

serverů, kde byste neměli narazit na nějaké rasistické, pornografické, či vulgární obrázky, nebo texty.

Můžete si také nastavit, zda Vaše obrázky na profil Lidé uvidí kdokoliv anebo pouze vybrané osoby. Na Lidé.cz profily můžete posílat nějaké komentáře, příspěvky, hodnotit je nebo jim třeba poslat soukromou zprávu.

Jedna z nejvyužívanějších služeb, kterou vám lidé.cz nabízí je bezesporu lide.cz seznamka. Ta se zde objevuje ve dvou podobách, a sice jako lide.cz seznamka flirt, což jsou vlastně chatovací místnosti, do kterých se připojíte a ihned začínáte komunikovat s lidmi, kteří jsou zde také napojeni. Některá lide.cz seznamka flirt může být k dispozici teprve po dosažení určitých od komunikovaných hodin. Toto opatření je z důvodu větší bezpečnosti, abyste nenarazili na někoho, kdo by Vás obtěžoval. Pokud byste si chtěli s někým psát a nechtěli byste, aby to četli i ostatní uživatelé v místnosti, pak můžete psát tzv. šeptem, následně zprávu uvidí pouze Vámi vybraná osoba. Lide.cz seznamka flirt obsahuje zhruba 30 místností ve kterých je běžně několik stovek lidí. Je tedy velká pravděpodobnost, že najdete někoho z Vašeho okolí a třeba s nimi začnete hrát i nějaké Lidé hry.

Každá tato kategorie lide.cz seznamky má několik podkategorií ve kterých najdete stovky až tisíce inzerátů. Lide.cz seznamka se dá řadit podle věku, data přidání a podle oblasti. Můžete také přidávat i vlastní inzeráty na seznámení, které mohou být i anonymní, kde zanecháte pouze Váš mail kontakt. Služba seznamka Lide.cz je poměrně dobře vytvořená, přehledná a využívá ji mnoho lidí, tudíž nebude problém se s někým seznámit.

Druhou nejoblíbenější službou je chat lide.cz, který obsahuje velké množství místností na různá zaměření. Například chat lide.cz obsahuje kategorii koníčky a zájmy, kde můžete s ostatními diskutovat o čemkoliv, co Vás zajímá. Každý den chat lidé navštěvují v tisících, to znamená, že zde není nouze o nové témata od nově přihlášených uživatelů. Jakmile si nějakou místnost vyberete a zapojíte se do ní, můžete okamžitě začít psát. Přístup zde mají pouze registrovaní uživatelé, takže si během chatu můžete zobrazovat jejich Lidé.cz profily a zjistíte si tak velmi rychle jejich základní údaje a podle toho se budete snažit rozvíjet konverzaci.

Pokud by Vás někdo na službě Lide.cz chat obtěžoval, tak si jej můžete vložit do "ignorace", čímž mu zamezíte přístup k tomu, aby Vám dále psal nebo, aby si prohlížel Váš

profil. Služba Lide.cz Chat, také obsahuje kategorii, která je pouze pro starší 18 let, kde už ovšem neplatí některá pravidla. Občas zde můžete narazit i na nějaký profil seznam.cz lidé.cz, který nebude odpovídat realitě, proto si vždy dávejte velký pozor na to, co komu píšete a jaké materiály mu dáváte k dispozici, aby poté nebyly zneužity.

4.1.7 Spolužáci.cz

 Sociální síť Spolužáci je český internetový komunitní server, který vytvořil a provozuje firma Seznam.cz již hezkou řádku let. V tomto případě to je jednoduchá sociální síť, která byla vytvořena k sdružování spolužáků, ať přítomných nebo minulých z celé České republiky. Na této internetové stránce si můžete vyhledat všechny třídy, kterými jste v dobách studia prošli. Vyhledávání je zcela jednoduché, stačí jenom v seznamu najít okres, ve kterém se tato vaše nějaká škola nachází, potom se vyhledá město, název vaší školy a nakonec podle roku zakončení i navštěvovanou třídu. Jestli vám přijde tato možnost vyhledávání složitá, tak je ještě jiná možnost, jak najít oblíbenou školu a své spolužáky. V případě, že si pamatujete některá jména spolužáka, tak stačí některé toto jméno vepsat do kolonky a potom stačí jenom ve výpise všech osob uvedeného jména najít tu správnou školu a třídu. Na tomto serveru je skvělá příležitost k navázání starých kontaktů s lidmi, se kterými jste začali životní cyklus studování. Na stránce tohoto serveru je nástěnka, která slouží k psaní vzkazů všem registrovaným spolužákům. Samozřejmě je možnost i komunikace mezi jednotlivými spolužáky.

4.1.8 Líbimseti.cz

 Tato sociální síť vznikla původně jako server pro seznámení nezadaných. V dnešní době si registrovaní uživatelé na tomto serveru zvyšují sebevědomí a své ego. Na tomto serveru se hodnotí a komentují fotografie ostatních uživatelů, kdy se k těmto, někdy až erotickým fotografiím, píše lichotivé komentáře. Ostatní uživatelé píše také komentáře k vašim fotografiím, které jste vložili na své stránky serveru. Ani na tomto serveru nechybí možnost diskuzí, které využívají hlavně náctiletí uživatelé k řešení problému mladých lidí, nechybí také možnost komunikace mezi uživateli, kdy tuto možnost využívají často v případě nudy. Někteří uživatelé zde řeší i aktuální dění bulváru ze světa i z domova. I tento server nabízí možnost

hraní her a soupeření s ostatními uživateli. Původně byla tato síť vytvořena k seznamování uživatelů, kdy tyto funkce ještě stále na tomto serveru existují a jsou na stránkách umístěny viditelně. V dnešní době, již není tento server zaměřen primárně. Sekce na seznamovacích serverech je velmi zřídka obsazena inzeráty na seznámení, kdy i samotní registrovaní uživatelé nejeví zájem na seznamování.

Všechny tyto výše uvedené sociální sítě, ať už jsou zahraničního charakteru nebo tuzemského charakteru, tak mají jednu základní podmínku, a tou je založení si svého vlastního uživatelského účtu, kterým se potom již disponuje po dobu užívání sociálních sítí. Tyto profily na uživatelských účtech je možno samozřejmě po určitém čase měnit a provádět v nich potřebné úpravy.

5 MOŽNOSTI NABÍZEJÍCÍ SOCIÁLNÍ SÍŤ SENIORŮM

V této kapitole seznámíme čtenáře s dalšími možnostmi, které nabízejí sociální sítě. Nejsou to jenom základní aplikace pro komunikaci mezi uživateli, pro sdílení multimédií, ale sociální sítě také nabízejí odkazy na nejrůznější aplikace k hraní her, nebo jsou na sociálních sítích informace pro uživatele, které by je mohly zaujmout. Tyto informace mají častou podobu reklamy, která se objevuje na hlavní stránce sociální sítě.

5.1 Komunikace seniorů přes sociální sítě

Vzhledem ke stále vyšší výkonnosti počítačů a rychlosti připojení k internetu bylo nevyhnutelné, že do komunikačních služeb, začaly být začleňovány i audio a video. Dnes je živý chat vnímán jako základní funkční možnost všude – ať v rámci sociálních sítí, v nástrojích projektového řízení nebo v on-line editorech textových dokumentů, zatímco video a autokonference jsou snadno přístupné buď prostřednictvím komunikačních služeb, nebo prostřednictvím dedikovaných aplikací. Značná část komunikace v prostředí on-line má však i nadále podobu psaného textu. (Chatfield, 2011, s. 59).

Co vlastně taková sociální síť nabízí? Podle nás toho nabízí poměrně dost. Začíná to možností vyhledávání a přidávání přátel a kamarádů do svých kontaktů, nabízí možnost přidat se do nejrůznějších sociálních skupin, sdílení fotografií a videí, nabízí odkazy na nejrůznější aplikace, vesměs k hraní her, zjišťování informací o svých známých nebo i neznámých lidech. Hlavně tyto sociální sítě slouží ke komunikaci mezi známými, kamarády, ale dá se komunikovat i s lidmi, kteří nejsou k sobě vázání přátelstvím na dané sociální síti.

Mohou nás nějakým způsobem všechny tyto činnosti ovlivnit? Asi většina lidí si myslí, že jsou to vesměs neškodné stránky, ale jak je patrné, pravdivý je opak. Nejdříve co většina lidí udělá, když přijde domů ze školy, z práce nebo z procházky, je, že zasednou na židli, zapnou počítač, a připojí se k některé sociální síti. Počítač ještě ani nezačne reagovat, a už všichni začínají přemýšlet, co napíše do statusu o věcech, které za uvedený den prožili, co budou nadále dělat, zkontrolují příspěvky svých přátel, a pokud zjistí, že některý z přátel je právě připojen, tak s ním začnou okamžitě chatovat. Nachystají si jídlo a celou dobu kdy jedí, tak chatují s přáteli. Někteří si zapnou aplikaci se svou oblíbenou hrou, kde musí sklídit úrodu z pole, odehraje hry, kde využije všechny své životy, ale všechny tyto aplikace

jsou časově náročné a nikdo si ani neuvědomí, že po dobu strávenou u svých oblíbených uběhne někdy i několik hodin. Nikdo si do jisté míry nepřipustil, že veškeré informace, které na svém profilu o sobě napíše, jdou snadno zneužít. Spousta lidí by se mělo zamyslet nad tím, co všechno do svých osobních profilů, nebo do svého statusu uvádějí a kdo má k těmto informacím přístup. Je potřeba se zamyslet, jaký to všechno může mít dopad, nikdo si asi neuvědomí, že v určité míře až katastrofický.

5.2 Hraní her na sociálních sítích

Senioři s připojením k internetu hrají internetové hry více než kohorta ve věku 50-64 let. Zájem seniorů o hry překonávají pouze uživatelé internetu ve věku 18-29 let, když on-line hry hraje 44 % z nich. Je to právě tato kohorta ve věku 50-64 let, která až zestárne, využije s největší pravděpodobností všech výhod, které jim internet nabízí. (Čevela a kol., 2014, s. 161).

U her lze relaxovat, anebo si vyzkoušet své znalosti. Proto i zde se nabízí tato možnost. Hry se zobrazí hned na hlavní stránce, stačí jen vybrat tu, která nás zaujala. Pod názvem hry bývá i počet hráčů, kteří hru právě hrají, a podle toho můžeme snadno zjistit, jak je hra oblíbena. Hry jsou v základu dvojího druhu a můžeme mezi jejich výpisem přepínat pomocí stejně zvaných odkazů:

- Pro samotáře – hrajeme sami se sebou, nebo proti počítači.
- Pro více hráčů – hrajeme proti ostatním uživatelům. (Šanc, 2009, s. 154).

5.3 Získávání informací ze sociálních sítí

Uživatelé už nechtějí jen sdílet, jak tomu bylo dříve, chtějí hlavně komunikovat, hodnotit, hrát si a chtějí ostatním o sobě poskytnout informace. Sítě jsou založeny na tom, že lidé používající tyto sítě vystupují pod svou skutečnou identitou, a tedy poskytují pravdivé informace, a s lidmi, se kterými se na síti přáteli, se znají. (Seifertová a kol., 2013, s. 179 a 180).

Tak jako u celkové populace je druhou nejoblíbenější on-line aktivitou seniorů vyhledávání informací o zálibách. Nicméně právě tady začíná propast mezi seniory a celkovou populací, která prostupuje většinou činností. Informace týkající se jejich zálib hledalo 58 % seniorů a 12 % tak činí v běžný den. Zájem o on-line informace o zálibách je

u seniorů 59 % i seniorek 56 % zhruba stejný. Senioři s tříletou nebo delší zkušeností s internetem tíhnou k vyhledávání informací více než nově připojení. (Čevela a kol., 2014, s. 168).

5.4 Budování vlastního image na internetu

Žijeme v době převratného technického pokroku a na internet chodí prakticky každý. Jak vypadáte online, je tedy stejně důležité, jako jak působíte na lidi na jednání, možná i důležitější. Image na internetu vás dokáže vynést na vrchol i potopit, alespoň co se týče vaší reputace a toho, jak na vás pohlíží ostatní. Nezáleží na tom, jestli vám je pětadvacet, nebo pětapadesát. Pokud chcete být vidět na internetu, musíte si dávat pozor na to, co říkáte i co o vás říkají ostatní. Jestli jste nedávno nehledaly samy sebe na Google, udělejte to hned teď. Povědomí o tom, co o vás na webu najde potenciální klient, budoucí zaměstnavatel nebo dokonce nová známost, je při budování image nezbytné. (Megan, 2013, s. 85).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 METODOLOGIE VÝZKUMU

Tento výzkum by měl zmapovat práci seniorů s počítačem, zda tito využívají internet a zda využívají některou sociální síť. Dále zkoumá, zda jsou senioři na některé sociální síti registrováni a zda na uvedené sociální síti využívají ke komunikaci chat, nebo některé jiné aplikace.

6.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zmapovat využívání sociálních sítí seniory, zda využívají výpočetní techniku s připojením k internetu, zda mají informace o existenci sociálních sítích a popřípadě jestli nějakou sociální síť využívají a jestli mají na některé sociální síti vytvořený svůj vlastní profil. Úkolem je ověřit si, jestli využívají senioři sociální sítě a k jakým nejčastějším účelům.

Pro tento výzkum diplomové práce byl na základě cíle a dílčích cílů výzkumu stanoven výzkumný problém, který lze charakterizovat s pomocí následujících výzkumných otázek.

Jedná se o výzkumné otázky popisné a vztahové.

Výzkumné otázky popisné:

VO1: Mají senioři kladný vztah k českým sociálním sítím?

VO2: Které sociální sítě upřednostňují čeští senioři?

VO3: K jakým činnostem využívají senioři sociální sítě?

Výzkumné otázky vztahové:

VO4: Liší se častá komunikace seniorů přes sociální sítě podle druhu bydlení?

K této otázce se vztahuje hypotéza H1: Senioři bydlící samostatně využívají komunikaci přes sociální sítě častěji než senioři bydlící společně s rodinou.

VO5: Hrají senioři, kteří jsou sami doma častěji hry na sociálních sítích?

K této výzkumné otázce se vztahuje hypotéza H2: Samostatně žijící senioři hrají na sociální síti častěji hry než senioři žijící s rodinou.

Při této výzkumné otázce vycházíme z logiky věci, že senioři, kteří nemají nic na práci a počasí nedovolí jít na procházku, tak sedí doma u televize nebo u počítače a hrají hry.

VO6: Upřednostňují čeští senioři spíše české sociální sítě před zahraničními?

K této výzkumné otázce se vztahuje hypotéza H3: Senioři dávají více přednost českým sociálním sítím před zahraničními.

VO7: Jakou formu komunikace nejčastěji využívají čeští senioři?

K této výzkumné otázce se vztahuje hypotéza H4: Ke komunikaci využívají seniorky častěji chat na sociálních sítích než e-mail.

VO8: Přes sociální sítě komunikují častěji ženy seniorky nebo muži senioři?

K této výzkumné otázce se vztahuje hypotéza H5: Ženy seniorky komunikují přes sociální sítě častěji než muži senioři.

VO9: Jaké mají dosažené vzdělání senioři, kteří využívají sociální sítě?

K této výzkumné otázce se vztahuje hypotéza H6: Senioři s vyšším vzděláním využívají sociální sítě častěji, než senioři s nižším vzděláním.

6.2 Stanovení hypotéz

Hlavním východiskem pro vytvoření hypotéz bylo studium odborné literatury s tematikou vztahů seniorů k výpočetní technice a k internetu, dále literatura zaměřená na sociální sítě, statistická data z českého statistického úřadu.

V rámci výzkumu byly stanoveny tyto hypotézy:

H1: Senioři bydlící samostatně využívají komunikaci přes sociální sítě častěji než senioři bydlící společně s rodinou.

H2: Samostatně žijící senioři hrají na sociální sítích častěji hry než senioři žijící s rodinou.

H3: Senioři dávají více přednost českým sociálním sítím před zahraničními.

H4: Ke komunikaci využívají seniorky častěji chat na sociálních sítích než e-mail.

H5: Muži senioři mají častěji založený účet na sociální síti než ženy seniorky.

H6: Senioři s vyšším vzděláním využívají sociální sítě častěji, než senioři s nižším vzděláním.

6.3 Metoda výzkumu

Jako metodu pro tuto práci jsme zvolili empirický kvantitativní výzkum ve formě dotazníku. Osoba, která vyplňuje dotazník, se nazývá respondent. Jednotlivé prvky dotazníku se nazývají otázky, nebo položka. Dotazník se skládá celkem ze tří částí. Vstupní část se skládá z hlavičky a vysvětluje cíle dotazníku. Vstupní část obsahuje i pokyny, jak dotazník správně vyplňovat. Druhá část obsahuje vlastní otázky, které jsou pokládány formou uzavřených a polo-uzavřených otázek. Úplně na konci dotazníku je poděkování respondentům za spolupráci.

Dotazník obsahuje 14 otázek, kdy 10 otázek je uzavřeného typu, a 4 otázky jsou polouzavřené, kdy v jeho základní části je zaměření na údaje o respondentech a v další části je zaměřen na výpočetní techniku, internet a využívání sociálních sítí.

6.4 Výzkumný soubor

Základní výzkumný soubor tvoří senioři v městě Ostrava. Způsob výběru je dostupný výběr, protože jsme se zaměřili na město Ostravu. V tomto městě se nachází, tři velké zdravotnické zařízení a to polikliniky, kde chodí k lékaři denně spousta seniorů. V rámci těchto tří poliklinik byl proveden výzkum. Výsledný výzkumný vzorek tvoří 160 respondentů. Dotazník byl rozdán seniorům, kteří navštívili v určitý den jednu ze tří poliklinik. Vyplnění dotazníku bylo zcela dobrovolné a anonymní. Toto je pouze část výzkumného vzorku, proto nemůžeme výsledky výzkumu zobecnit na celý výzkumný vzorek v městě Ostravě.

6.5 Způsob zpracování dat

Veškerá získána data dotazníkovým šetřením, budou vyhodnocena a zpracována. Výsledky výzkumu vypisujeme s jednotlivými otázkami a vytváříme k nim znázorňující grafy, které jsou opatřeny přehledným komentářem.

7 ANALÝZA A PREZENTACE VÝSLEDKU

7.1 Analýza dat na popisné úrovni

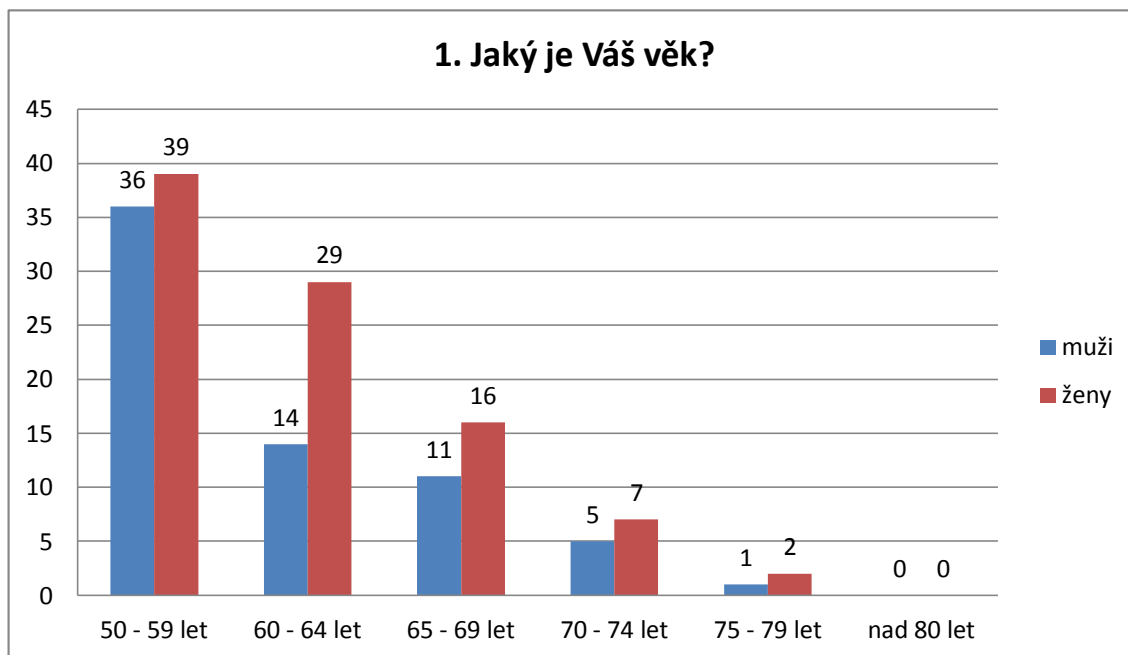
VO1: Mají senioři kladný vztah k českým sociálním sítím?

K této výzkumné otázce se neváže konkrétně žádná otázka z dotazníku, a to, jestli mají senioři kladný vztah k sociálním sítím, ale z výsledku dalších otázek v dotazníku vyšlo najevo, že většina dotazovaných seniorů a to 86 respondentů je zaregistrováno na některé sociální síť a tuto síť využívají k různým činnostem. Přitom někteří senioři nemají založený pouze jeden uživatelský účet, ale mají uživatelský účet na více sociálních sítích. Z tohoto důvodu můžeme považovat, že mají senioři k sociálním sítím kladný vztah. Můžeme tedy vycházet z výzkumu, který provedl Čevela a kol. (2014, s. 162), kdy zjistil, že každý čtvrtý (26 %) uživatel ve věku 65 let či více nyní používá stránky sociálních sítí. Na základě toho jsme mohli předpokládat, že podobné nebo dokonce stejné výsledky se potvrdí i v našem výzkumu dané problematiky.

Otázka č. 1: Jaký je Váš věk?

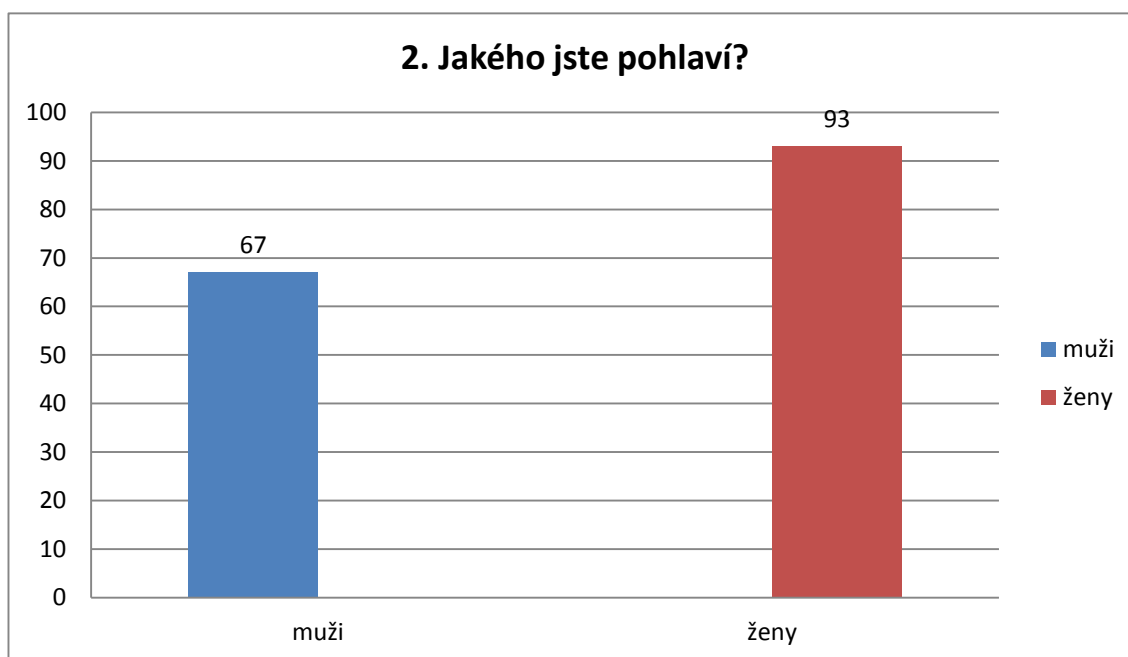
Na otázku č. 1, měla největší zastoupení respondentů v Ostravě skupina ve věkovém rozmezí 50 – 59 let 75 (47%), kdy druhou nejpočetnější věkovou kategorií byla ve věkovém rozmezí 60 - 64 let 43 (27%), další počet respondentů se stále snižoval s počtem věku, kdy ve věkovém rozmezí 65 – 69 let bylo 27 (17%) respondentů, ve věkovém rozmezí 70 – 74 let bylo 12 (7%) respondentů a ve věkovém rozmezí 75 – 79 let už jen 3 (2%) respondenti. Nejméně bylo respondentů ve věku vyšším nad 80 let (0%), (graf č. 4), kdy je tedy patrné, že se do výzkumu zapojili spíše mladší věkové kategorie.

Graf č. 4. Věkové rozdělení respondentů.

Otázka č. 2: Jakého jste pohlaví?

Převážná část respondentů v Ostravě byla pohlaví ženského, celkem 93 (58%), menší zastoupení ve výzkumu měli muži, celkem 67 (42%), (graf č. 5).

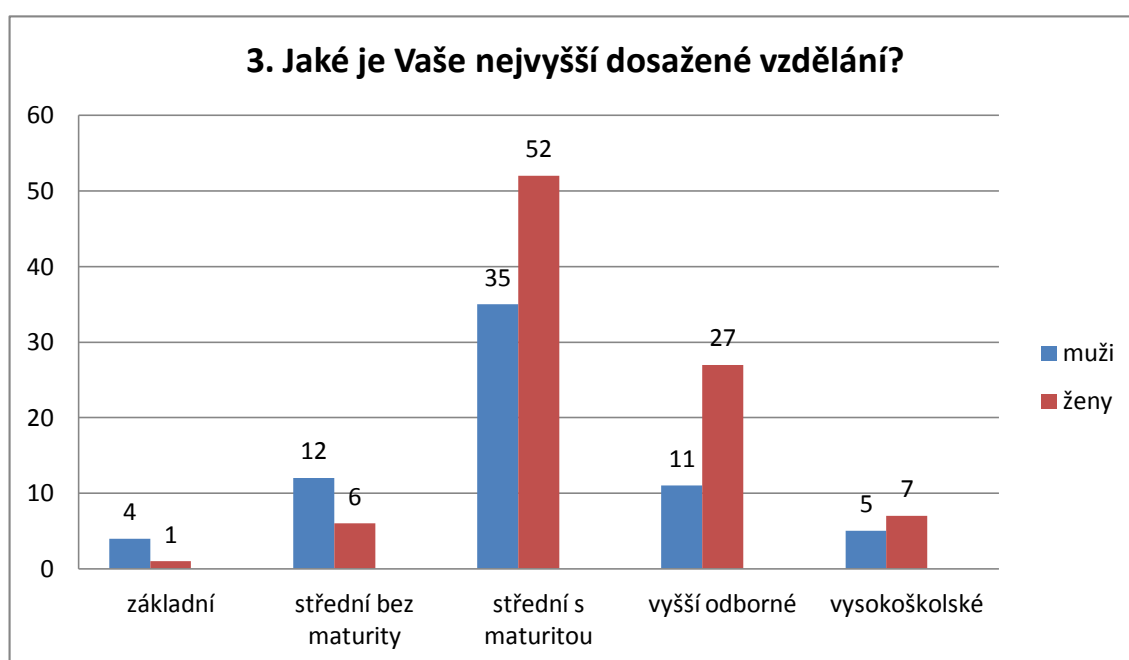
Graf č. 5. Pohlaví respondentů.

Otázka č. 3: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Nejčastějším dosaženým vzděláním u respondentů je střední s maturitou, kdy jich v tomto případě je 87 (54%), z toho 35 mužů (22%) a 52 žen (32%). Druhé nejčastější vzdělání respondentů je vyšší odborné, kdy tohoto vzdělání dosáhlo celkem 38 (24%) respondentů, z toho 11 mužů (7%) a 27 žen (17%). Nejnižší dosažené vzdělání a to základní dosáhli respondenti v počtu 5 (%) a to 4 muži (3%) a 1 žena (1%). Z této otázky tedy vyplývá, že ženy seniorky mají vyšší dosažené vzdělání než muži senioři.

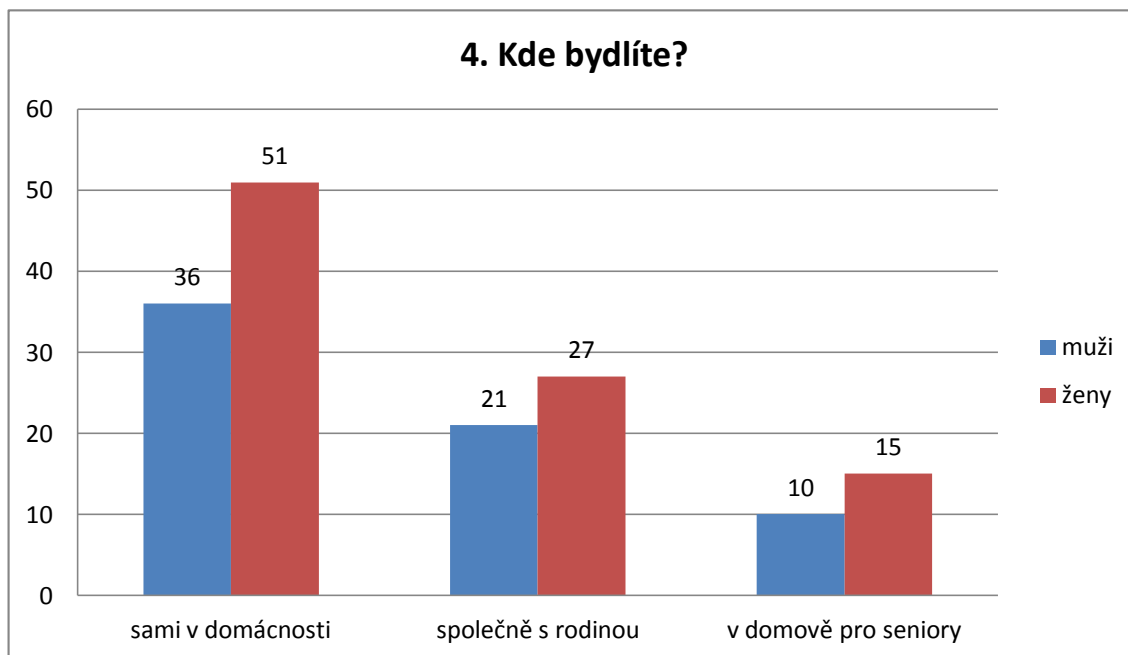
Graf č. 6. Dosažené vzdělání respondentů.

Otázka č. 4: Kde bydlíte?

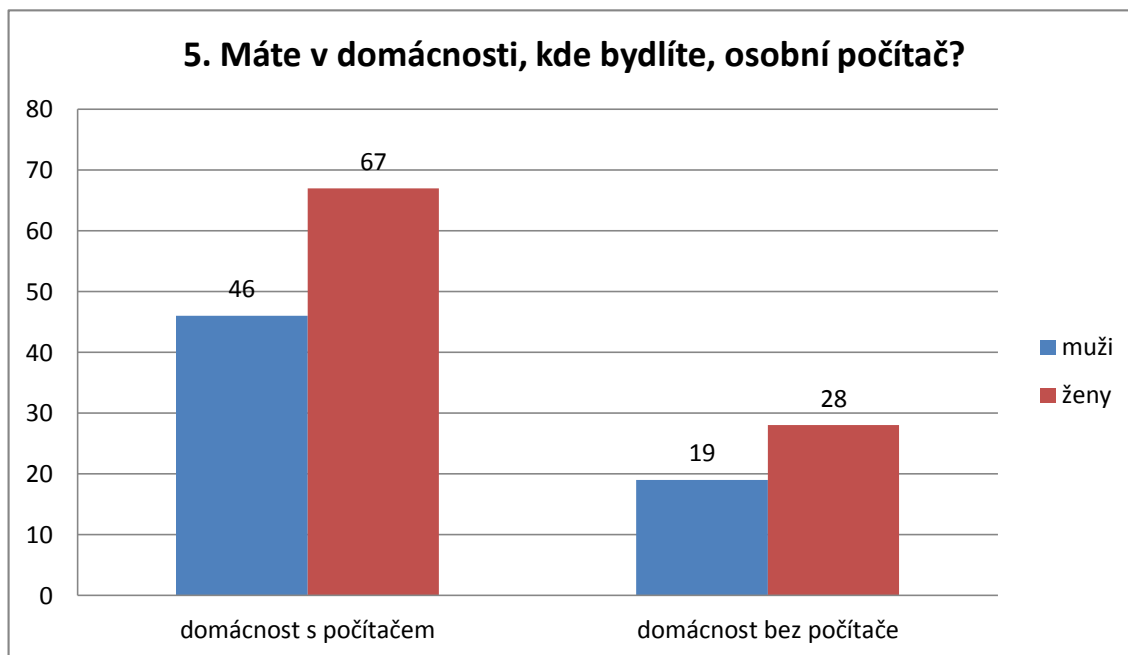
Senioři nejčastěji bydlí sami v domácnosti, kdy tuto skutečnost potvrdilo 87 (54%) respondentů, kdy častěji bydlí samy ženy 51 (32%). Mužů bydlí samostatně 36 (22%). V domácnosti společně s rodinou bydlí celkem 48 (30%) respondentů, kdy se jedná o 21 (13%) mužů a 27 (17%) žen. Nejméně respondentů bydlí v domovech pro seniory a to 25 (16%), kdy je to 10 (6%) mužů a 15 (9%) žen. U této otázky byla možnost napsat jiný typ bydlení, pokud není vhodná ani jedna možnost odpovědi, ale všichni respondenti využili možnost nabídky, takže jiného bydlení nevyužívá žádný s dotazovaných respondentů.

Graf č. 7. Druh bydlení respondentů.

Otázka č. 5: Máte v domácnosti, kde bydlíte, osobní počítač?

V této otázce jsme zkoumali, jestli mají senioři v domácnosti, kde bydlí možnost přístupu k počítači. Kladně odpovědělo celkem 113 (71%) respondentů, kdy seniorů bydlících samostatně v domácnosti je 42 (26%), z toho 16 (10%) mužů a 26 (16%) žen. Seniorů, kteří bydlí v domácnosti společně s rodinou a mají přístup k počítači, je celkem 46 (29%), z toho 20 (13%) mužů a 26 (16%) žen. Všichni dotazovaní senioři, kteří bydlí v domově pro seniory, mají přístup k počítači. Těchto seniorů je 25 (15%), z toho 10 (6%) mužů a 15 (9%) žen. Senioři, kteří nemají v domácnosti počítač je celkem 47 (30%), kdy samostatně žijících seniorů je 40 (25%), z toho 16 (10%) mužů a 24 (15%) žen. Seniorů, kteří bydlí společně v domácnosti s rodinou, nemá doma počítač 7 (5%), z toho jsou 3 (2%) muži a 4 (3%) ženy.

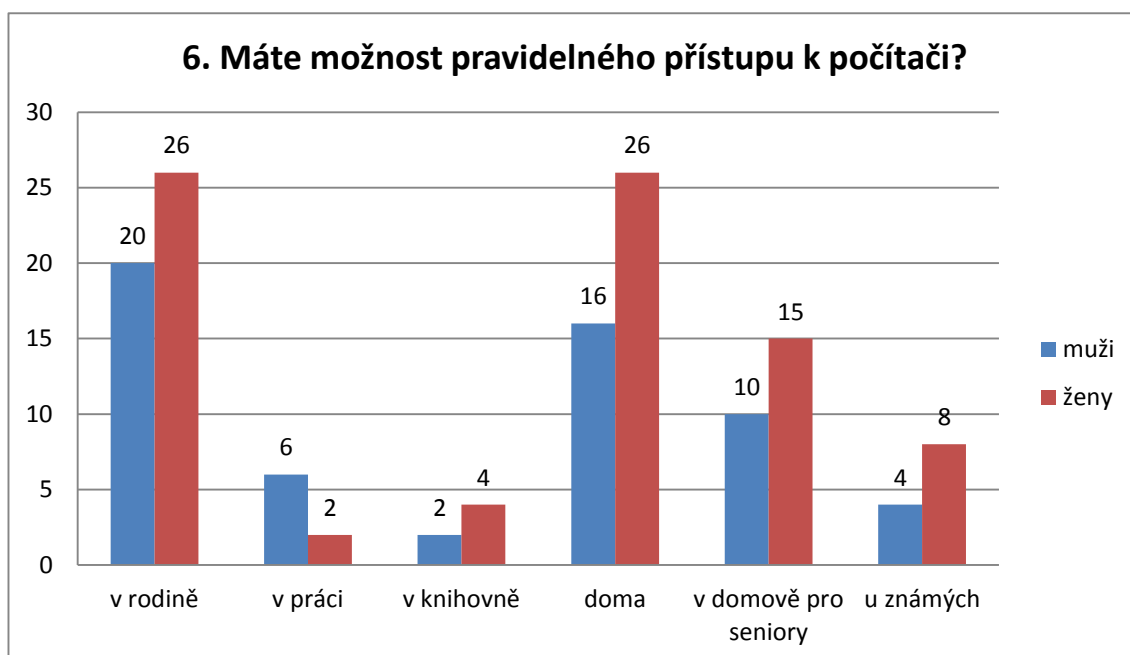
Graf č. 8. Přítomnost osobního počítače v domácnosti.

Otázka č. 6. Máte možnost pravidelného přístupu k počítači?

Možnost, kde mají senioři pravidelný přístup k počítači je propojena s otázkou č. 5. Tady uvedlo 46 (33%) respondentů, z toho 20 (14%) mužů a 26 (19%) žen, že má možnost pravidelného přístupu k počítači ve společné domácnosti s rodinou. Pracující senioři mají tuto možnost přístupu k počítači v pracovním prostředí a to celkem 8 (5%) seniorů, z toho 6 (4%) mužů a 2 (1%) žen. Do knihovny chodí na práci s počítačem 6 (4%) seniorů, kdy to jsou 2 (1%) muži a 4 (3%) ženy. V domácnosti má přístup k počítači 42 (31%) seniorů, z toho 16 (12%) mužů a 26 (19%) žen. V domově pro seniory, které jsou vybaveny počítačem, mají všichni senioři, kteří tam bydlí. To je celkem 25 (18%) seniorů, z toho 10 (7%) mužů a 15 (11%) žen. Práci s počítačem má možnost u svých známých celkem 12 (9%) seniorů, a to 4 (3%) mužů a 8 (6%) žen. Žádný pravidelný přístup k počítači nemá 26 dotazovaných seniorů.

Graf č. 9. Pravidelnost přístupu respondentů k počítači.

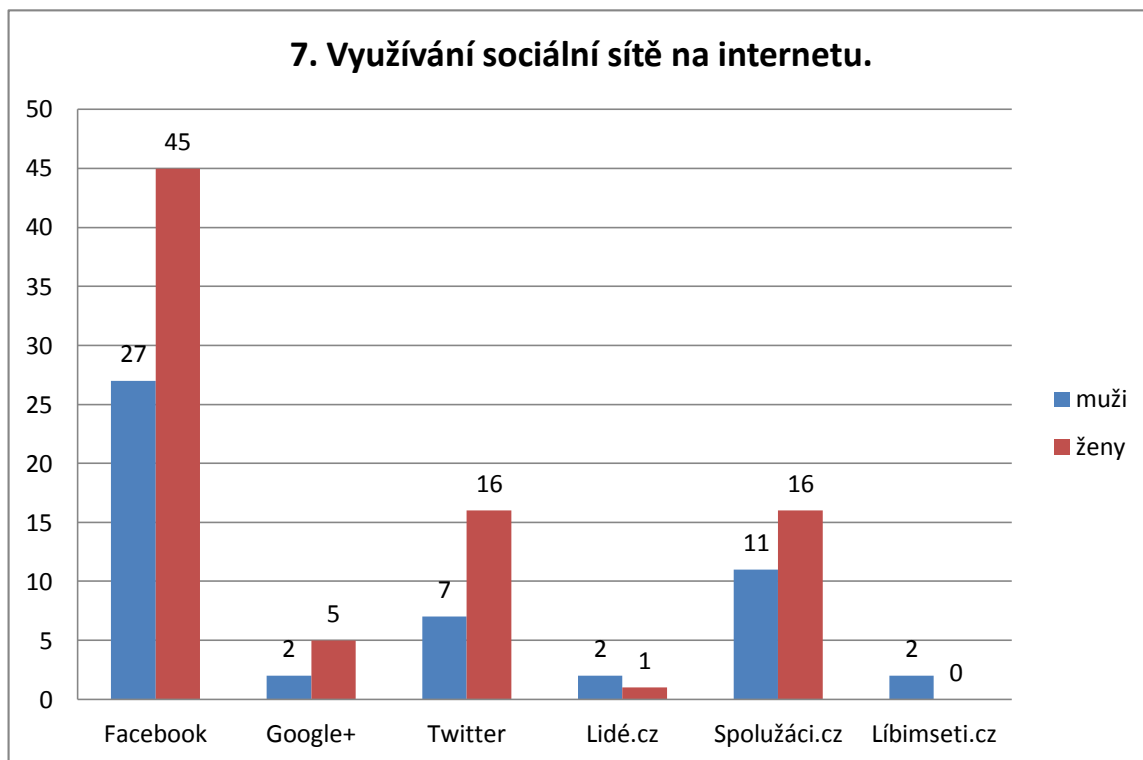

Otázka č. 7: Využíváte nějakou sociální síť na internetu?

K této otázce v dotazníku se váže VO2: Které sociální sítě upřednostňují čeští senioři?

Nejčastěji využívaná sociální síť na internetu je Facebook, kterou využívá celkem 72 (54%) seniorů, z toho 27 (20%) mužů a 45 (34%) žen. Druhou nejčastější sociální sítí, kterou využívají senioři je sociální síť Spolužáci.cz. Tuto sociální síť využívá celkem 27 (20%) seniorů, z toho je 11 (8%) mužů a 16 (12%) žen. Další využívanou sociální sítí je Twitter, kterou využívá celkem 23 (17%) seniorů, z toho 7 (5%) mužů a 16 (12%) žen. Již méně využívané sociální sítě jsou Google+, Lidé.cz a Líbimseti.cz. Tyto sociální sítě využívá celkem 12 (9%) seniorů, kdy sociální síť Google+ využívá 7 (5%) seniorů, z toho 2 (2%) jsou muži a 5 (4%) jsou ženy. Sociální síť Lidé.cz využívají 3 (2%) seniorů, z toho jsou 2 muži a 1 žena. Líbimseti.cz využívají pouze 2 senioři. Ostatní sociální sítě nejsou mezi oslovenými respondenty využívány. Z výsledku tedy vyplývá, že nejvyužívanější sociální síť českých seniorů je zahraničního původu.

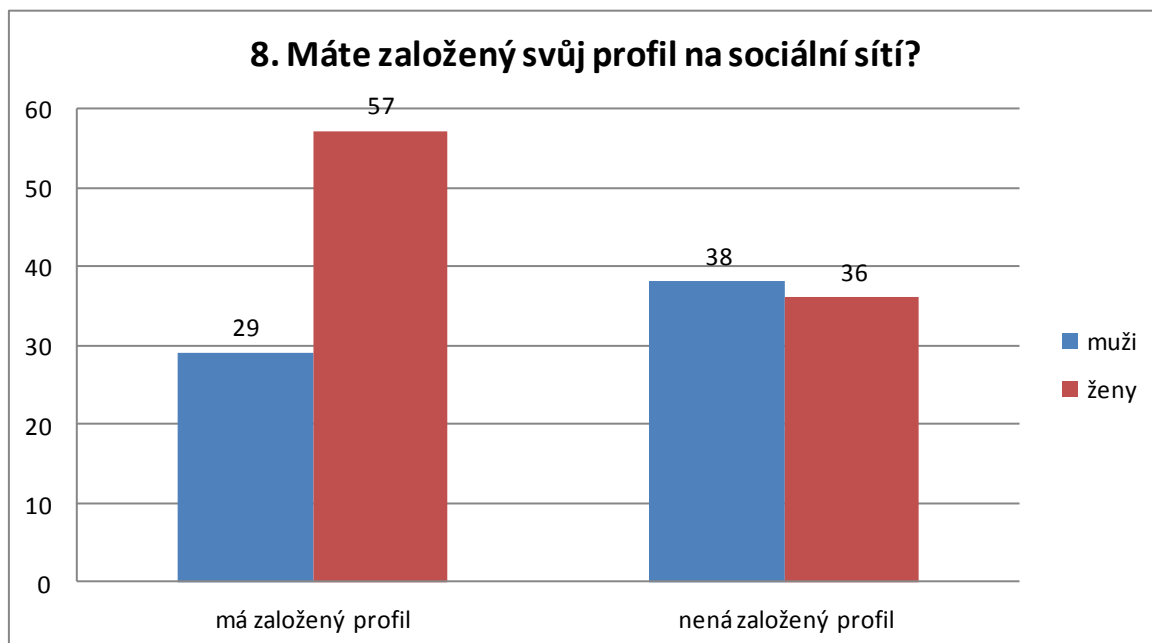
Graf č. 10. Využívání sociální sítě na internetu.

Otázka č. 8: Máte založený svůj profil na sociální síti?

Tato otázka je zaměřena, zda jsou senioři na některé ze sociálních sítí registrováni a zda mají založený svůj osobní profil. Svůj osobní profil má založeno celkem 86 (54%) seniorů, z toho 29 (18%) muži a 57 (36%) ženy. Žádný založený profil na sociální síti nemá 74 (46%) seniorů, a to 38 (24%) mužů a 36 (22%) žen. V porovnání grafu č. 10 a grafu č. 11, je patrné, že někteří senioři mají na sociální síti založeno více osobních profilů.

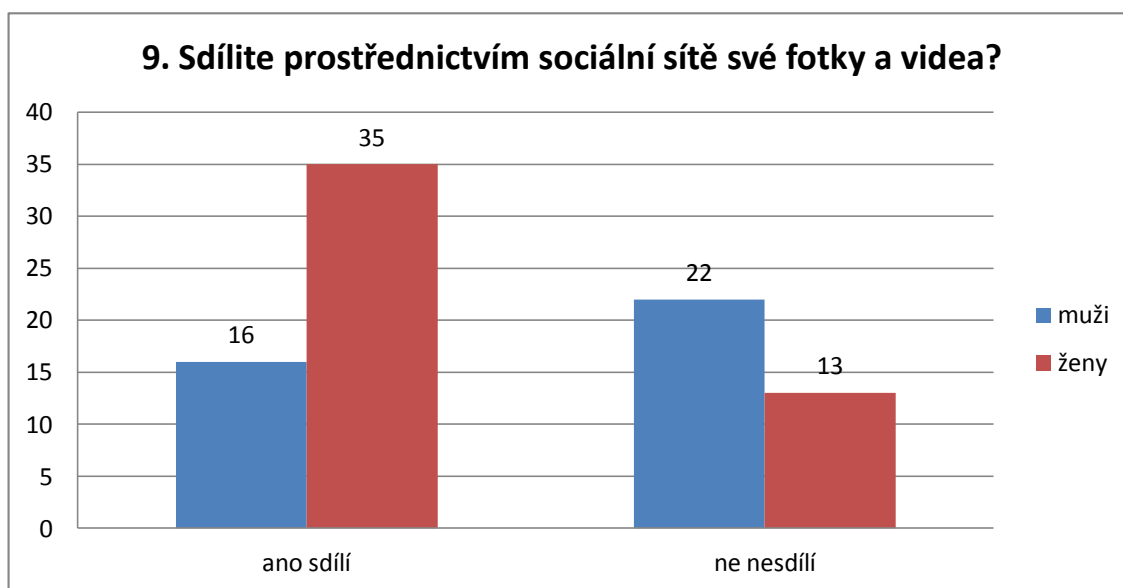
Graf č. 11. Založení profilu na sociální síti.

Otázka č. 9: Sdíle prostřednictvím sociální sítě své fotografie a videa?

Své fotografie a videa na sociální síti sdílí se svými přáteli 51 (60%) seniorů, z toho 16 (19%) mužů a 35 (41%) žen. Fotografie a videa nesdílí 35 (40%) seniorů, z toho 22 (25%) mužů a 13 (15%) žen. Z tohoto grafu je patrné, že ženy se častěji dělí o své fotografie a videa než muži.

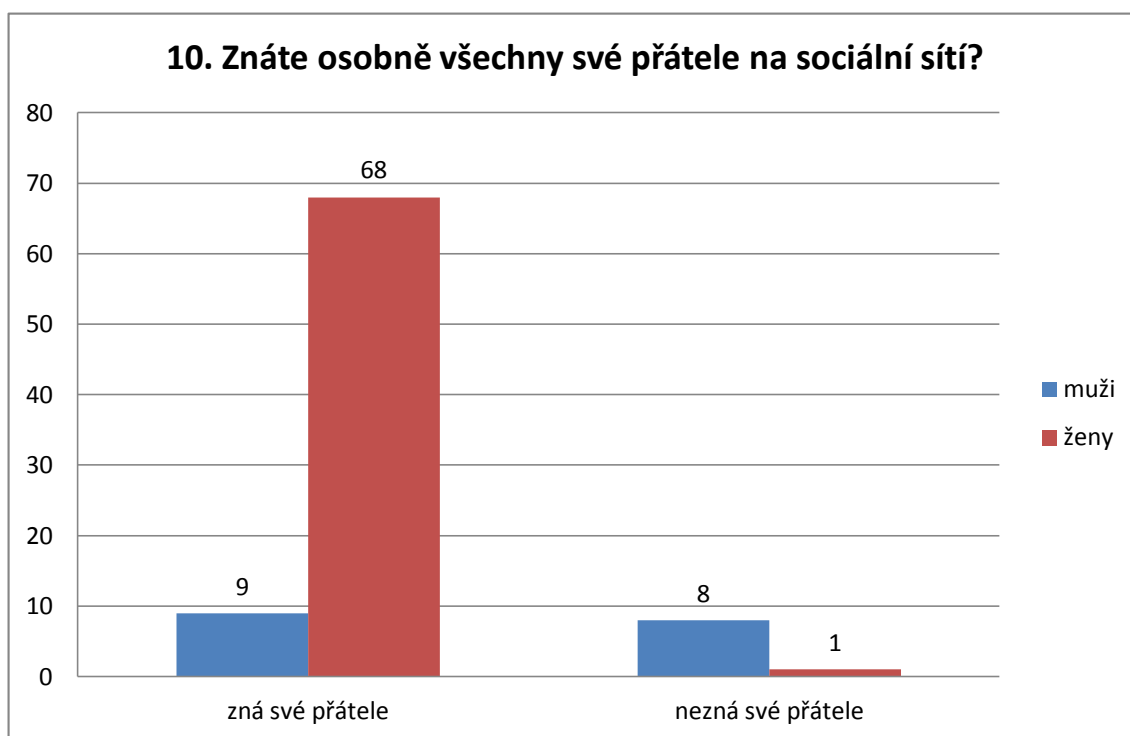
Graf č. 12. Sdílení multimédií na sociální síti.

Otázka č. 10: Znáte osobně všechny své přátele na sociální síti?

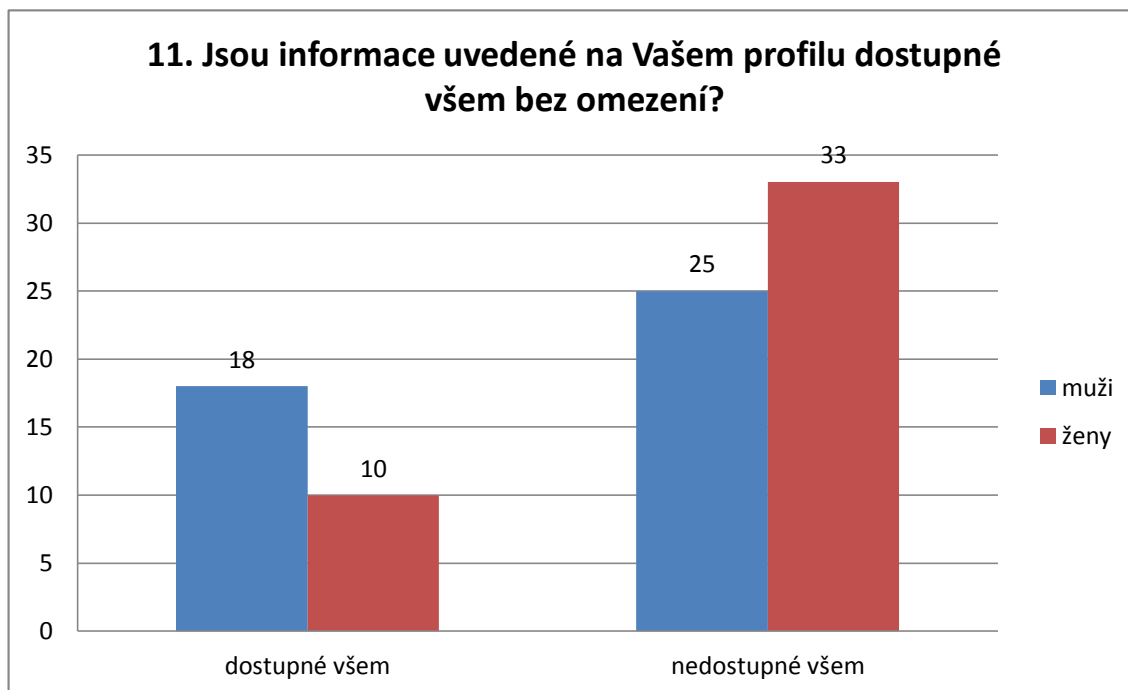
V přátelství mezi uživateli sociálních sítí jsou opatrnější ženy, kdy na otázku, zda znají osobně všechny své přátele na sociální síti, odpovědělo celkem 77 (90%) seniorů, z toho 68 (79%) žen a 9 (11%) mužů, že všechny své přátele na sociální síti znají osobně. Osobně své přátele nezná celkem 9 (10%) seniorů, z toho 8 (9%) mužů a 1 (1%) žena.

Graf č. 13. Osobní znalost přátel na sociální síti.

Otázka č. 11: Jsou informace uvedené na Vašem profilu dostupné všem bez omezení?

Své soukromí na sociální síti si zabezpečilo celkem 58 (67%) seniorů, a to tím, že k jejich osobním údajům nemají přístup všichni uživatelé bez omezení, z toho je to 25 (29%) mužů a 33 (38%) žen. Seniorů, kterým nevadí, že se na jejich osobní profil může dívat kdokoli je celkem 28 (33%), z toho je 18 (21%) mužů a 10 (12%) žen. Z výsledku této otázky je patrné, že opatrnější na své osobní údaje jsou ženy seniorky, které tyto údaje poskytují pouze vybraným přátelům.

Graf č. 14. Omezenost dostupnosti informací na sociální síti.

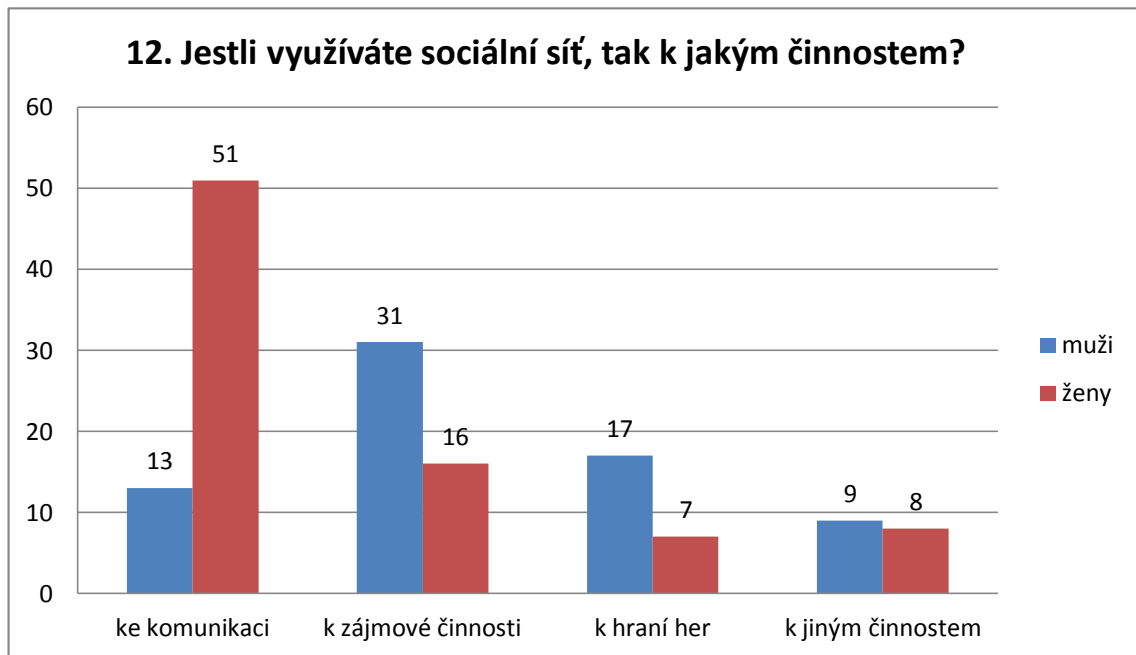

Otázka č. 12: Jestli využíváte sociální síť, tak k jakým účelům?

K této otázce z dotazníku se váže VO3: K jakým činnostem využívají senioři sociální síť?

V této otázce byla možnost zaškrtnutí více možností a to: ke komunikaci, k zájmové činnosti, k hraní her a byla zde možnost dopsat vlastní účel využívání sociální sítě. Nejčastěji využívají sociální síť senioři ke komunikaci, kdy v tomto případě se jedná celkem o 64 (%) seniorů, z toho 13 (%) mužů a 51 (%) žen. Jako druhé činnosti využívají senioři internet k zájmové činnosti a to celkem 47 (%) seniorů, z toho 31 (%) mužů a 16 (%) žen. K hraní her sociální síť využívá 21 (%) seniorů, z toho 14 (%) mužů a 7 (%) žen. K provádění jiných činností na sociálních sítích se přihlásilo celkem 17 (%) seniorů, z toho 9 (%) mužů a 8 (%) žen. Z výsledku této otázky vyplývá, že sociální síť využívají senioři k více činnostem najednou, ale nejčastějším využitím sociální sítě je komunikace.

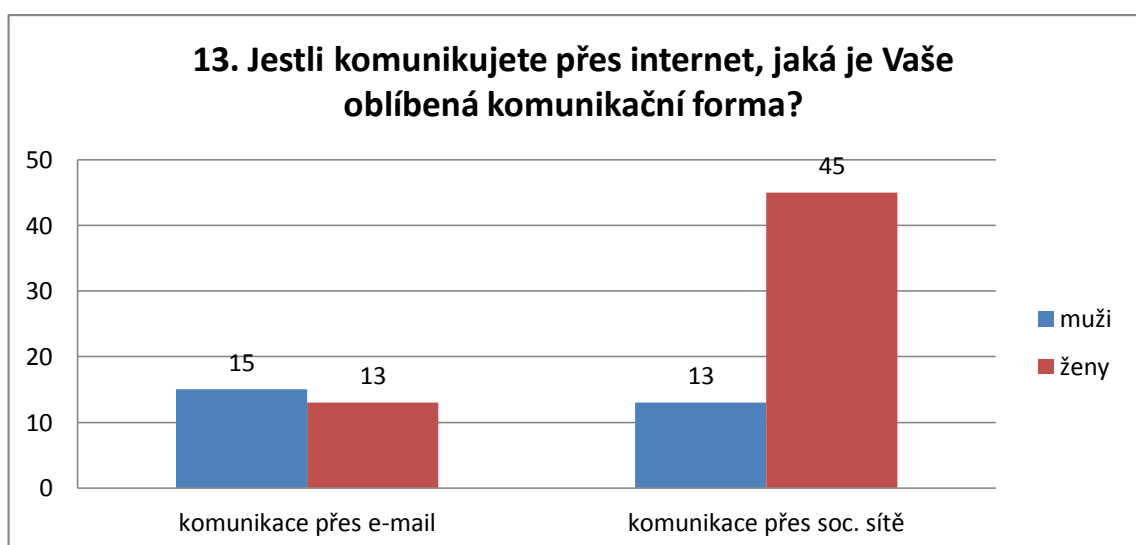
Graf č. 15. Využívání sociální sítě k různým činnostem.

Otázka č. 13: Jestli komunikujete přes internet, jaká je Vaše oblíbená komunikační forma?

Nejčastější komunikační forma seniorů je přes sociální síť, kdy tuto odpověď uvedlo celkem 58 (67%) seniorů, z toho více na sociální síti komunikují ženy 45 (52%) a muži jenom v 13 (15%) případu. Méně oblíbená je komunikace přes e-mail, kdy tuto formu komunikace odpovědělo celkem 28 (33%) seniorů, z toho 15 (18%) mužů a 13 (15%) žen.

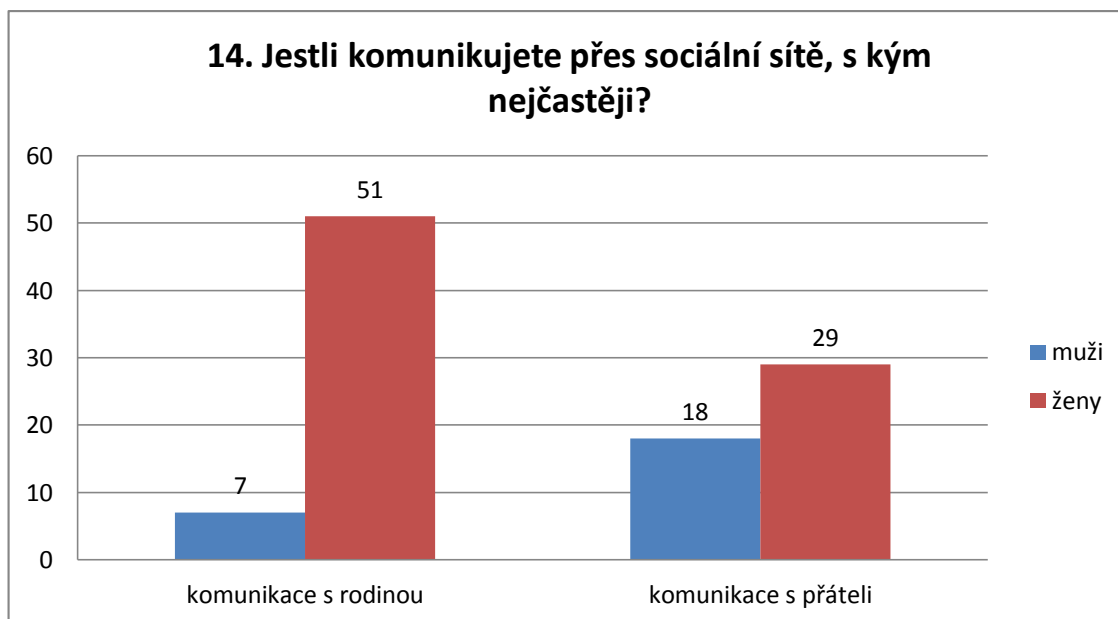
Graf č. 16. Oblíbená forma komunikace přes internet.

Otázka č. 14: Jestli komunikujete přes sociální sítě, s kým nejčastěji?

Nejčastější komunikaci seniorů přes internet je společná komunikace s rodinou, kdy takto odpovědělo celkem 58 (55%) seniorů, z toho 7 (7%) mužů a 51 (48%) žen. S přáteli komunikuje celkem 47 (45%) seniorů, z toho 18 (17%) mužů a 29 (28%) žen.

Graf č. 17. Nejčastější typ komunikace přes sociální sítě.

7.2 Analýza dat na vztahové úrovni

VO4: Liší se častá komunikace seniorů přes sociální sítě podle druhu bydlení?

K této otázce se vztahuje hypotéza H1: Senioři bydlící samostatně využívají komunikaci přes sociální sítě častěji než senioři bydlící společně s rodinou.

Ukázalo se, že se častá komunikace seniorů je závislá na typu bydlení seniorů.

H1₀ Mezi mírou komunikace samostatně žijících seniorů a seniorů, kteří žijí společně s rodinou, neexistuje statistický rozdíl.

H1_A Mezi mírou komunikace samostatně žijících seniorů a seniorů, kteří žijí společně s rodinou, existuje statistický rozdíl.

Porovnání výsledků jsme realizovali s využitím testu nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku.

Tabulka č. 2: Čtyř-polní tabulka H1.

Typ bydlení seniorů	komunikují	nekomunikují	
Samostatně žijící senioři	47 (36,419)	7 (17,581)	Σ 54
Senioři žijící společně s rodinou	11 (21,581)	21 (10,419)	Σ 32
	Σ 58	Σ 28	Σ 86

Pro ověření první hypotézy jsme podle vzorce pro čtyřpolní tabulku došli k hodnotě testového kritéria 25,376. V porovnání s kritickou hodnotou v tabulce (6,635, 1 stupeň volnosti, na hladině významnosti 0,01) výsledek proto lze považovat za statisticky významný, odmítáme tedy H_{10} a zároveň přijímáme H_{1A} . Výsledkem této vztahové analýzy je, že mezi mírou komunikace samostatně žijících seniorů a seniorů, kteří žijí společně s rodinou, existuje statistický rozdíl.

VO5: Liší se častá komunikace seniorů přes sociální sítě podle druhu bydlení?

K této otázce se vztahuje hypotéza H_2 : Samostatně žijící senioři hrají na sociální sítí častěji hry než senioři žijící s rodinou.

H_{20} Hraní her na sociálních sítích u samostatně žijících seniorů a seniorů, kteří žijí společně s rodinou, neexistuje statistický rozdíl.

H_{2A} Hraní her na sociálních sítích u samostatně žijících seniorů a seniorů, kteří žijí společně s rodinou, existuje statistický rozdíl.

Porovnání výsledků jsme realizovali s využitím testu nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku.

Tabulka č. 3: Čtyř-polní tabulka H2.

Hraní her	Hrají hry	Nehrají hry	
Samostatně žijící senioři	17 (9,767)	18 (25,233)	Σ 35
Senioři žijící společně s rodinou	7 (14,233)	44 (36,767)	Σ 51
	Σ 24	Σ 62	Σ 86

Pro ověření druhé hypotézy jsme podle vzorce pro čtyřpolní tabulku došli k hodnotě testového kritéria 12,528. V porovnání s kritickou hodnotou v tabulce (6,635, 1 stupeň volnosti, na hladině významnosti 0,01) výsledek proto lze považovat za statisticky významný, odmítáme tedy H_{20} a zároveň přijímáme H_{2A} . Výsledkem této vztahové analýzy je, že pro hraní her na sociálních sítích u samostatně žijících seniorů a seniorů, kteří žijí společně s rodinou, existuje statistický rozdíl.

VO6: Upřednostňují české seniorky, nebo čeští senioři spíše české sociální sítě před zahraničními?

K této výzkumné otázce se vztahuje hypotéza H_3 : Čeští senioři dávají více přednost českým sociálním sítím před zahraničními.

H_{30} Výběr sociální sítě podle původu, nemá u senioru statistický významný rozdíl.

H_{3A} Výběr sociální sítě podle původu, má u senioru statistický významný rozdíl.

Porovnání výsledků jsme realizovali s využitím testu nezávislosti chí-kvadrát pro čtyř polní tabulku.

Tabulka č. 4: Čtyř-polní tabulka H_3 .

Původ sociální sítě	České sociální sítě	Zahraniční sociální sítě	
Senioři muži	15 (8,597)	36 (38,821)	Σ 51
Seniorky ženy	17 (19,821)	66 (63,179)	Σ 83
	Σ 32	Σ 102	Σ 134

Pro ověření třetí hypotézy jsme podle vzorce pro čtyř-polní tabulku došli k hodnotě testového kritéria 1,385. V porovnání s kritickou hodnotou v tabulce (6,635, 1 stupeň volnosti, na hladině významnosti 0,01) výsledek proto nelze považovat za statisticky významný, odmítáme tedy H_{3A} a zároveň přijímáme H_{30} . Výsledek této vztahové analýzy je, že pro výběr sociální sítě podle jejího původu, není u seniorů statistický významný rozdíl.

VO7: Jakou formu komunikace nejčastěji využívají čeští senioři?

K této výzkumné otázce se vztahuje hypotéza H4: Ke komunikaci využívají seniorky častěji chat na sociálních sítích než e-mail.

H4₀ Komunikační forma na sociální síti, nebo na e-mailu nemá u seniorek statistický významný rozdíl.

H4_A Komunikační forma na sociální síti, nebo na e-mailu má u seniorek statistický významný rozdíl.

Porovnání výsledků jsme realizovali s využitím testu nezávislosti chí-kvadrát pro čtyř polní tabulku.

Tabulka č. 5: Čtyř-polní tabulka H4.

Typ komunikace	Chat na sociální síti	E-mail na internetu	
Senioři muži	13 (18,884)	15 (9,116)	Σ 28
Seniorky ženy	45 (39,116)	13 (18,884)	Σ 58
	Σ 58	Σ 28	Σ 86

Pro ověření čtvrté hypotézy jsme podle vzorce pro čtyř-polní tabulku došli k hodnotě testového kritéria 8,349. V porovnání s kritickou hodnotou v tabulce (6,635, 1 stupeň volnosti, na hladině významnosti 0,01) výsledek proto lze považovat za statisticky významný, odmítáme tedy H4₀ a zároveň přijímáme H4_A. Výsledek této vztahové analýzy je, že komunikační forma na sociální síti, nebo na e-mailu má u seniorek statistický významný rozdíl.

VO8: Kdo si častěji zakládá profil na sociální síti, senioři muži, nebo seniorky ženy?

K této výzkumné otázce se vztahuje hypotéza H5: Muži senioři mají častěji založený účet na sociální síti než ženy seniorky.

H5₀ Založení profilu na sociální síti mezi muži seniory a ženami seniorkami nemá statistický významný rozdíl.

H5_A Založení profilu na sociální síti mezi muži seniory a ženami seniorkami má statistický významný rozdíl.

Porovnání výsledků jsme realizovali s využitím testu nezávislosti chí-kvadrát pro čtyř polní tabulku.

Tabulka č. 6: Čtyř-polní tabulka H5.

Profily na sociální síti	Mají založený	Nemají založený	
Muži senioři	29 (36,013)	38 (30,988)	Σ 67
Ženy seniorky	57 (49,988)	36 (43,013)	Σ 93
	Σ 86	Σ 74	Σ 160

Pro ověření páté hypotézy jsme podle vzorce pro čtyř-polní tabulku došli k hodnotě testového kritéria 5,08. V porovnání s kritickou hodnotou v tabulce (6,635, 1 stupeň volnosti, na hladině významnosti 0,01) výsledek proto nelze považovat za statisticky významný, odmítáme tedy H_{4A} a zároveň přijímáme H_{40} . Výsledek této vztahové analýzy je, že založení profilu na sociální síti mezi muži seniory a ženami seniorkami nemá statistický významný rozdíl.

VO9: Jaké mají dosažené vzdělání senioři, kteří využívají sociální sítě?

K této výzkumné otázce se vztahuje hypotéza H6: Senioři s vyšším vzděláním využívají sociální sítě častěji, než senioři s nižším vzděláním.

H_{60} Dosažené vzdělání seniorů na používání sociálních sítí nemá statistický významný vliv.

H_{6A} Dosažené vzdělání seniorů na používání sociálních sítí má statistický významný vliv.

Porovnání výsledků jsme realizovali s využitím testu nezávislosti chí-kvadrát pro čtyř polní tabulku.

Tabulka č. 7: Čtyř-polní tabulka H6.

Využívání sítí podle vzdělání	Využívají sociální síť	Nevyužívají sociální síť	
Senioři s nižším vzděláním	16 (12,363)	7 (10,638)	Σ 23
Senioři s vyšším vzděláním	70 (73,638)	67 (63,363)	Σ 137
	Σ 86	Σ 74	Σ 160

Pro ověření šesté hypotézy jsme podle vzorce pro čtyř-polní tabulku došli k hodnotě testového kritéria 2,703. V porovnání s kritickou hodnotou v tabulce (6,635, 1 stupeň volnosti, na hladině významnosti 0,01) výsledek proto lze považovat za statisticky významný, odmítáme tedy H_{60} a zároveň přijímáme H_{6A} . Výsledek této vztahové analýzy je, že dosažené vzdělání seniorů na používání sociálních sítí má statistický významný vliv.

7.3 Shrnutí výsledku

V základních výsledcích našeho výzkumu se nám objevují některá zajímavá fakta. Velmi pozitivním výsledkem je, že 54 % dotazovaných seniorů zná sociální síť, kdy jsou zaregistrováni na sociální síti a mají založený svůj osobní profil. Bohužel zbylých 46 % seniorů nevyužívá sociální síť. Dalším kladem je, že někteří senioři mají založeno několik osobních profilů na různých sociálních sítích. Záporným výsledkem je fakt, že čeští senioři častěji upřednostňují zahraniční sociální síť před českými, kdy na českých sociálních sítích je zaregistrováno pouze 32 seniorů a na zahraničních sociálních sítích jich registrováno celkem 102 seniorů. Co se týká využívání sociálních sítí, tak nejčastěji využívají senioři sociální síť ke komunikaci, kdy často komunikuje celkem 64 seniorů. Tuto komunikaci přes sociální síť využívají senioři mnohem raději a častěji. Další využívání sociálních sítí jsou pro seniory zájmové činnosti a k hraní her. Taktéž senioři přes sociální síť sdílejí často své osobní fotografie a videa. Na své osobní informace a soukromí jsou senioři také dost opatrní, kdy své přátele na sociální síti zná 77 seniorů, a své informace nedávají k nahlédnutí všem uživatelům sociálních sítí.

Ve vztahové hypotéze H1, kdy jsme vycházeli z výzkumu, který provedl Čevela a kol. (2014, s. 162), kdy zjistil, že každý čtvrtý (26 %) uživatel ve věku 65 let či více nyní používá stránky sociálních sítí. Dospěli jsme, k závěru, že mezi mírou komunikace samostatně žijících seniorů a seniorů, kteří žijí společně s rodinou, existuje statistický významný

rozdíl. Je to podle nás osamocněním těchto seniorů. Komunikují častěji z toho důvodu, protože oproti seniorům, kteří bydlí v domácnosti s jinými lidmi, tak si nemají možnost promluvit jiným způsobem než přes internet a sociální sítě. Tato hypotéza se nám tedy potvrdila.

Ve výsledku druhé vztahové hypotéze H2, kdy jsme vycházeli z logiky věci, že senioři bydlící samostatně hrají hry na sociálních sítích častěji, než senioři, kteří bydlí v domácnosti s jinými lidmi. Dospěli jsme k závěru, že pro hraní her na sociálních sítích u samostatně žijících seniorů a seniorů, kteří žijí společně s rodinou, existuje statisticky významný rozdíl. Tato hypotéza se nám tedy potvrdila.

Ve výsledku třetí vztahové hypotéze H3, jsme byli překvapeni, že čeští senioři dávají více přednost zahraničním sociálním sítím než českým sociálním sítím. Vycházeli jsme ze statistik, které uvádí společnost Effectix.com, s.r.o., kdy v průzkumu zjistila, že na českých sociálních sítích je registrováno kolem 1,8 miliónu uživatelů. Věřili jsme, že české sociální sítě budou českým uživatelům blíže, a to z důvodu přehlednosti, původu a nastavení v českém jazyce, a hlavně v hledání českých přátel na těchto sociálních sítích. V této hypotéze jsme dospěli k závěru, že pro výběr sociální sítě podle jejího původu, není u seniorů statistický významný rozdíl. Tato hypotéza se nám nepotvrdila.

Ve výsledku čtvrté vztahové hypotéze H4, v této hypotéze jsme vycházeli z logiky věci a to tak, že ženy jsou komunikativnější než muži, a komunikace na sociální sítě je rychlejší a jednodušší než komunikace přes e-mail. V této hypotéze jsme dospěli k závěru, že komunikační forma na sociální sítě, nebo na e-mailu má u seniorek statistický významný rozdíl. Tato hypotéza se nám potvrdila.

Ve výsledku páté vztahové hypotéze H5, v této hypotéze jsme vycházeli z diplomové práce, kterou napsal Bc. Jan Bartoš (2012), který z provedeného výzkumu zjistil, že z 94 dotazovaných, zda jsou registrovaní na některé sociální sítě, kladně odpovědělo 48 mužů a 36 žen. Výsledek této vztahové analýzy je, že založení profilu na sociální sítě mezi muži seniory a ženami seniorkami nemá statistický významný rozdíl. Tato hypotéza se nám nepotvrdila.

Ve výsledku šesté vztahové hypotéze H6, v této hypotéze jsme vycházeli z logiky věci a to tak, že vzdělanější lidé mají ze svých studií na školách, blíže k výpočetní technice

a k internetu. Výsledek této vztahové analýzy je, že dosažené vzdělání seniorů na používání sociálních sítí má statistický významný vliv. Tato poslední hypotéza se nám potvrdila.

Je jisté, že tyto výsledky jsou pouze z dostupného vzorku výběru a nemůžeme je jednoznačně srovnávat se všemi českými seniory.

Z hlediska výzkumného záměru byl pro tuto práci zvolen kvantitativně orientovaný výzkum, v podobě dotazníku, neboť bylo zapotřebí oslovit velký počet seniorů respondentů k zjištění požadovaných informací. Je důležité zmínit, že kvantitativně orientovaný výzkum neumožňuje zjistit skutečný stav vztahu seniorů k sociálním sítím, a k výzkumu byl použit poměrně malý výzkumný vzorek. Pro přesnější výsledky k dané věci, by bylo zapotřebí oslovit nejméně polovinu všech seniorů v České republice.

ZÁVĚR

Tato diplomová práce se věnuje vztahem seniorů k sociálním sítím na internetu. V rámci udržování si sociálních vztahů s okolním prostředím je zapotřebí neustále komunikace a získávání informací o dění okolo nás. V rámci zapojení do využívání sociálních sítí stojí tato téměř polovina seniorů ještě stále na okraji vědomostí o existenci těchto sociálních sítí, i když se v poslední době stále častěji hovoří o zapojení seniorů do vzdělávání a možnosti práce s počítačem a jinou moderní technologií. Je potřebné tyto informace o možnostech internetu a sociálních sítích prezentovat dále ve společnosti a je zapotřebí se tomuto tématu mnohem více věnovat.

Senioři, kteří jsou odříznutí od společenských kontaktů, se mohou ve společnosti projevat jinak než ostatní senioři, kteří jsou společensky zapojeni do dění ve společnosti pomocí internetu a sociálních sítí. Neudržování sociálních vztahů může vést ke vzniku nej-různějších záporných domněnek o nich samotných. Tito senioři mohou mít strach z toho, že jsou odlišní od jiných, tím, že nejsou schopni si udržovat sociální vztahy se svými blízkými. Proto je velmi důležité, aby právě osamocení senioři byli zapojeni opět do společnosti, aby se na jejich existenci nezapomínalo a aby byli stále aktivně propojeni se svými blízkými osobami. Je třeba je informovat, že existuje i elektronická možnost, jak udržovat sociální vztahy s okolím a se svými blízkými osobami.

Hlavním cílem této práce bylo, seznámit se v teoretické části seznámit s pojmy stáří, senior, jaký je proces stárnutí, jaké mají senioři možnosti bydlení, co je to internet, jaké jsou možnosti připojení k internetu, jaké existují české i zahraniční sociální sítě, jaké jsou možnosti komunikace přes internet a sociální sítě, jaké další možnosti nabízejí sociální sítě. Zejména čtvrtá a pátá kapitola, kdy jsou tyto kapitoly zaměřené na sociální sítě, jsou v této práci klíčové, a to z důvodu praktické části této diplomové práce, kdy je tato část zaměřena na využívání sociálních sítí.

Praktická část této práce obsahuje cíl výzkumu, výzkumnou strategii, výzkumné otázky, stanovení hypotéz, zaměření výzkumu, způsob zpracování dat, následnou interpretaci dat na popisné a vztahové úrovni, a celkové shrnutí výsledků.

Tento výzkum nám ukázal zejména, že mnoho seniorů neví o existenci sociálních sítí a jaké možnosti tyto sociální sítě nabízejí. Z pohledu sociální pedagogiky je velmi důležité si uvědomit, že hlavní úlohu v životě hrají sociální vztahy se společností. Lidé by neměla vylučovat pro společnost již neaktivní seniory, tím že je odstříhnou od sociálních vztahů a základních informací. Tito senioři potřebují, tak jako každý jiný člověk ve svém okolí sociální vztahy. Společnost by měla vytvořit takové podmínky a zázemí, aby měli tito senioři i v tomto věku stále sociální vztahy s okolním prostředím. Společnost by měla více podporovat aktivitu seniorů k moderním přístrojům dnešní doby. Senioři by měli mít možnosti více se aktivně zapojovat do kurzů práce s počítačem a možnostmi pracovat s internetem.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BARTOŠ, Jan. *Pozitivní a negativní vlivy internetu a sociálních sítí na mládež*. Masarykova univerzita. Pedagogická fakulta. Katedra didaktických technologií. Brno: 2012. 70 s.
- [2] BEDNÁŘ, Vojtěch. *Marketing na sociálních sítích: prosadte se na Facebooku a Twitteru*. Vydání 1. Brno: Computer Press, 2011, 197 s. ISBN 978-80-251-3320-0.
- [3] BOČKOVÁ, Lenka, Šárka HASTRMANOVÁ a Egle HAVRDOVÁ. *50+Aktivně: Fakta, inspirace a rady do druhé poloviny života*. Respekt institut, 2011, 95 s. ISBN 978-80-904153-2-4.
- [4] CAIRNCROSS, Frances. *Konec vzdálenosti: Jak komunikační revoluce změní naše životy*. Vydání 1. Praha: Computer Press, 1999, 291 s. ISBN 80-7226-155-X.
- [5] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2011. *Základní výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011* [online]. Praha: ČSÚ, ©2011. Zveřejněno dne 31.12.2012, Aktualizováno dne 31.12.2012 [cit. 2014-12-15]. Dostupný z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/zakladni-vysledky-scitani-lidu-domu-a-bytu-2011-moravskoslezsky-kraj-2011-axr9bn3dzf>.
- [6] ČEVELA, Rostislav a kolektiv. *Sociální gerontologie: Východiska ke zdravotní politice a podpoře zdraví ve stáří*. Grada Publishing a.s., 2014. 240 s. ISBN 80-247-9290-7.
- [7] DVOŘÁČKOVÁ, Dagmar. *Kvalita života seniorů: v domovech pro seniory*. Praha: Grada Publishing a.s., 2012. 112 s. ISBN 80-2477-891-2.
- [8] Effectix.com, s.r.o.. *Doba webová*. [online]. ©2015 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.doba-webova.com/cs/statistiky-pro-socialni-sit>.
- [9] HANDL, Jan. *LinkedIn zrcadlo vaší kariéry*. [online]. ©2009 [cit. 2014-12-20]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/linkedin-zrcadlo-vasi-kariery/>.
- [10] HANDL, Jan. *Twitter pro začátečníky*. [online]. ©2009 [cit. 2015-01-01]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/twitter-pro-zacatecniky/>.
- [11] HAŠKOVCOVÁ, Helena. *Fenomén stáří*. Vydání 2. Praha: Havlíček Brain Team, 2010, 365 s. ISBN 978-80-87109-19-9.

- [12] HOLCZEROVÁ, Vladimíra a Dagmar DVOŘÁČKOVÁ. *Volnočasové aktivity pro seniory*. Vydání 1. Praha: Grada Publishing, 2013, 100 s. ISBN 978-82-247-4697-5.
- [13] HROZENSKÁ Martina, Dagmar DVOŘÁČKOVÁ. *Sociální péče o seniory*. PRAHA. Grada Publishing a.s. 2013, 192 s. ISBN 80-2478-470-X.
- [14] CHATFIELD, Tom. *Padesát myšlenek, které musíte znát - digitální svět*. Vydání 1. Český Těšín: Slovart, 2013. 208 s. ISBN 978-80-7391-720-3.
- [15] CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vydání 1. Praha: Grada Publishing, 2007, 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [16] JACQUES J. Berleur, Magda David HERCHEUI, Lorenz M. HILTY. *What Kind of Information Society? Governance, Virtuality, Surveillance, Sustainability, Resilience: 9th IFIP TC 9 International Conference, HCC9 2010 and 1st IFIP TC 11 International Conference, CIP 2010, Held as Part of WCC 2010, Brisbane, Australia, September 20-23, 2010, Proceedings*. Springer Science & Business Media. 2010. 398 s. ISBN 36-4215-478-6.
- [17] KALVACH a kol. *Geriatric a gerontologie*. Grada Publishing a.s. 2004. 864 s. ISBN 80-2477-038-5.
- [18] KLEVETOVÁ, Dana, Irena DLABALOVÁ. *Motivační prvky při práci se seniory*. PRAHA: Grada Publishing a.s., 2008. 208 s. ISBN 80-2476-642-6.
- [19] LALÍK, Michal. *Práce s počítačem pro seniory*. Vydání 1. Praha: Grada Publishing, 2012, 160 s. ISBN 978-80-247-4136-9.
- [20] MAHROVÁ, Gabriela, Martina VENGLÁŘOVÁ, a kolektiv. *Sociální práce s lidmi s duševním onemocněním*. PRAHA: 2008, Grada Publishing a.s. str. 176, ISBN 80-2476-644-2.
- [21] MEGAN, Dalla-Camina. *Jak získat doopravdy to, co chceme*. Grada Publishing a.s. 2013. 200 s. ISBN 80-2474-783-9.
- [22] PECINOVSKÝ, Josef. *Internet pro seniory*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2014, 199 s. ISBN 978-80-251-4309-4.
- [23] PLAMÍNEK, Jiří. *Komunikace a prezentace: Umění mluvit, slyšet a rozumět – 2.*, doplněné vydání. Grada Publishing a.s., 2012, 200 s. ISBN 80-2478-274-X.

- [24] POKORNÁ, Andrea. *Komunikace se seniory*. Vydání 1. Praha: Grada Publishing, 2010, 160 s. ISBN 978-80-247-3271-8.
- [25] PROCHÁZKA, David. *Hledáme na internetu v rekordním čase*. Vydání 1. Praha: Grada Publishing, 2007, 88 s. ISBN 978-80-247-1471-4.
- [26] PROCHÁZKA, David. *První kroky s internetem*. Vydání 3. Grada Publishing a.s. 2010. 108 s. ISBN 80-2473-255-6.
- [27] PROCHÁZKA, David. *První kroky s internetem:3.*, aktualizované vydání. Grada Publishing a.s., 2010, s. 112. ISBN 80-2476-486-5.
- [28] PROKŮPEK, Václav. *Mladiství a sociální síť*. [online]. ©2011 [cit. 2015-01-10]. Dostupné z: <http://vaclavprokupek.eblog.cz/category/media-a-spolecnost/page/4>.
- [29] PŘIKRYLOVÁ, Jana a Hana JAHODOVÁ. *Moderní marketingová komunikace*. Grada Publishing a.s. 2010. 320 s. ISBN 80-2478-351-7.
- [30] PUŽMANOVÁ, Rita. *Moderní komunikační síť od A do Z*. 2. aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2006, 430 s. ISBN 80-251-1278-0.
- [31] SAK, Petr a Karolína KOLESÁROVÁ. *Sociologie stáří a seniorů*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 225 s. ISBN 978-80-247-3850-5.
- [32] SEIFERTO VÁ, Věra a kol. Grada Publishing a.s., 2013. 207 s. ISBN 80-247-4807-X.
- [33] ŠEVČÍKOVÁ, Anna a kolektiv. *Děti a dospívající online: Vybraná rizika používání internetu*. Grada Publishing a.s., 2015. 184 s. ISBN 80-247-5010-4.
- [34] VOŘECH, Jan. *1001 tipů a triků pro Internet*. Vydání 2. Brno: Computer Press, 2003, 378 s. ISBN 80-7226-570-9.
- [35] ŠANC, Miroslav. *Internet pro seniory: přívětivý průvodce krok za krokem*. Vydání 1. Brno: Computer Press, 2009, 181 s. ISBN 978-80-251-2382-9.
- [36] ŠTILEC, Miroslav. *Program aktivního stylu života pro seniory*. Vydání 1. Praha: Portál, 2004, 136 s. ISBN 80-7178-920-8.
- [37] ZÁKON č. 108/2006 Sb. zákon o sociálních službách.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

DSL	Digital Subscriber Line. (digitálně připojená linka).
E-mail	Elektronická pošta.
MB	Megabajt (megabyte) - milion bajtů – velikost uložště paměti.
Mb/s	Megabajt (megabyte) za sekundu – přenosová rychlost dat.
O2	Český telefonní operátor.
PODA	Společnost poskytující připojení k internetu.
Router	(směrovač) aktivní síťové zařízení, přeposílající data-gramy směrem k cíli.
SMS	Short message service - krátká textová zpráva.
T-Mobile	Český telefonní operátor.
UPC	Společnost poskytující připojení k internetu.
Web	World Wide Web (WWW, zkráceně web, „celosvětová síť“).
Wi-Fi	Wireless Fidelity, neboli bezdrátová věrnost.

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: vyrovnané zájmy seniorů připojených k internetu	30
Tabulka č. 2: čtyř-polní tabulka H1	62
Tabulka č. 3: čtyř-polní tabulka H2	62
Tabulka č. 4: čtyř-polní tabulka H3	63
Tabulka č. 5: čtyř-polní tabulka H4	64
Tabulka č. 6: čtyř-polní tabulka H5	65
Tabulka č. 7: čtyř-polní tabulka H6	65

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Počty mužů a žen ve věkových kategoriích.....	17
Graf č. 2: Počet pracujících osob v Ostravě podle věkové kategorie.....	19
Graf č. 3: Počty bytů v Ostravě s připojením k internetu.....	28
Graf č. 4: Věkové rozdělení respondentů	51
Graf č. 5: Pohlaví respondentů.....	51
Graf č. 6: Dosažené vzdělání respondentů.....	52
Graf č. 7: Druh bydlení respondentů.....	53
Graf č. 8: Přítomnost osobního počítače v domácnosti	54
Graf č. 9: Pravidelnost přístupu respondentů k počítači	55
Graf č. 10: Využívání sociálních sítí na internetu.....	56
Graf č. 11: Založení profilu na sociální síti	57
Graf č. 12: Sdílení multimédií na sociální síti	57
Graf č. 13: Osobní znalost přátel na sociální síti	58
Graf č. 14: ezení dostupnosti informací na sociální síti.....	59
Graf č. 15: Využívání sociálních sítí k různým činnostem	60
Graf č. 16: Oblíbená forma komunikace přes internet.....	60
Graf č. 17: Nejčastější typ komunikace přes sociální síť.....	61

SEZNAM PŘÍLOH

1. Dotazník.....	78
------------------	----

PŘÍLOHA P I: VZOR DOTAZNÍKU

Příloha 1: DOTAZNÍK – Senioři a jejich vztah k sociálním sítím

Vážená paní, vážený pane,

jmenuji se Michal Škrkoň, jsem student 2. ročníku magisterského studia oboru sociální pedagogiky na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně.

Prosím Vás o vyplnění dotazníku, jenž je součástí mé diplomové práce s názvem „Senioři a jejich vztah k sociálním sítím“. Veškeré získané údaje budou použity pouze pro účely této práce. Dotazník obsahuje 14 otázek a jeho vyplnění Vám zabere maximálně 10 minut.

Pokyny pro vyplnění

V dotazníku zaškrtněte vždy tu odpověď, která je pro Vás ta nejvhodnější. Případně pro doplnění dopište odpověď.

Velmi si cením Vaší pomoci a předem Vám za ni děkuji.

1. Jaký je Váš věk .....

2. Jakého jste pohlaví?

- žena
 muž

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání

- základní
 střední bez maturity
 střední s maturitou
 vyšší odborné
 vysokoškolské

4. Kde bydlíte?

- sami v domácnosti
 společně s rodinou
 v domově pro seniory
 jinde, napište kde:.....

5. Máte v domácnosti, kde bydlíte, osobní počítač?

- ano
 ne

6. Máte možnost pravidelného přístupu k počítači? Jestli ano, tak kde?

- v rodině
 v práci
 v počítačovém kurzu
 v knihovně
 jinde, napište kde:.....

7. Využíváte nějakou sociální síť na internetu?

(Pokud využíváte více sociálních sítí, tak je všechny zaškrtněte).

(Pokud žádnou sociální síť nevyužíváte, tak další otázky není nutné vyplňovat).

- Facebook
 Google+
 Myspace
 Twitter
 LinkedIn
 Lidé.cz
 Spolužáci.cz
 Líbímseti.cz
 Jinou, napište jakou:.....

8. Máte založený svůj profil na sociální síti?

- ano
 ne

9. Sdílíte prostřednictvím sociální sítě své fotky a videa?

- ano
 ne

10. Znáte osobně všechny své přátele na sociální síti?

- ano
 ne

11. Jsou informace uvedené na Vašem profilu dostupné všem bez omezení?

- ano
 ne

12. Jestli využíváte sociální síť, tak k jakým činnostem?

(Zde je možno zaškrtnout více odpovědí).

- ke komunikaci
 k zájmové činnosti
 k hraní her
 k jiným činnostem, uveďte jakým:

13. Jestli komunikujete přes internet, jaká je Vaše oblíbená komunikační forma?

- e-mail
 komunikaci přes chat na sociální síti

14. Jestli komunikujete přes sociální síť, s kým nejčastěji?

- s rodinou
 s přáteli

Moc Vám děkuji za Váš čas, který jste strávili při vyplňování mého dotazníku a přeji Vám mnoho zdraví a spoustu příjemně strávených chvil při komunikaci s přáteli.

student 2. ročníku Magisterského studia
Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně

Bc. Michal Škrkoň